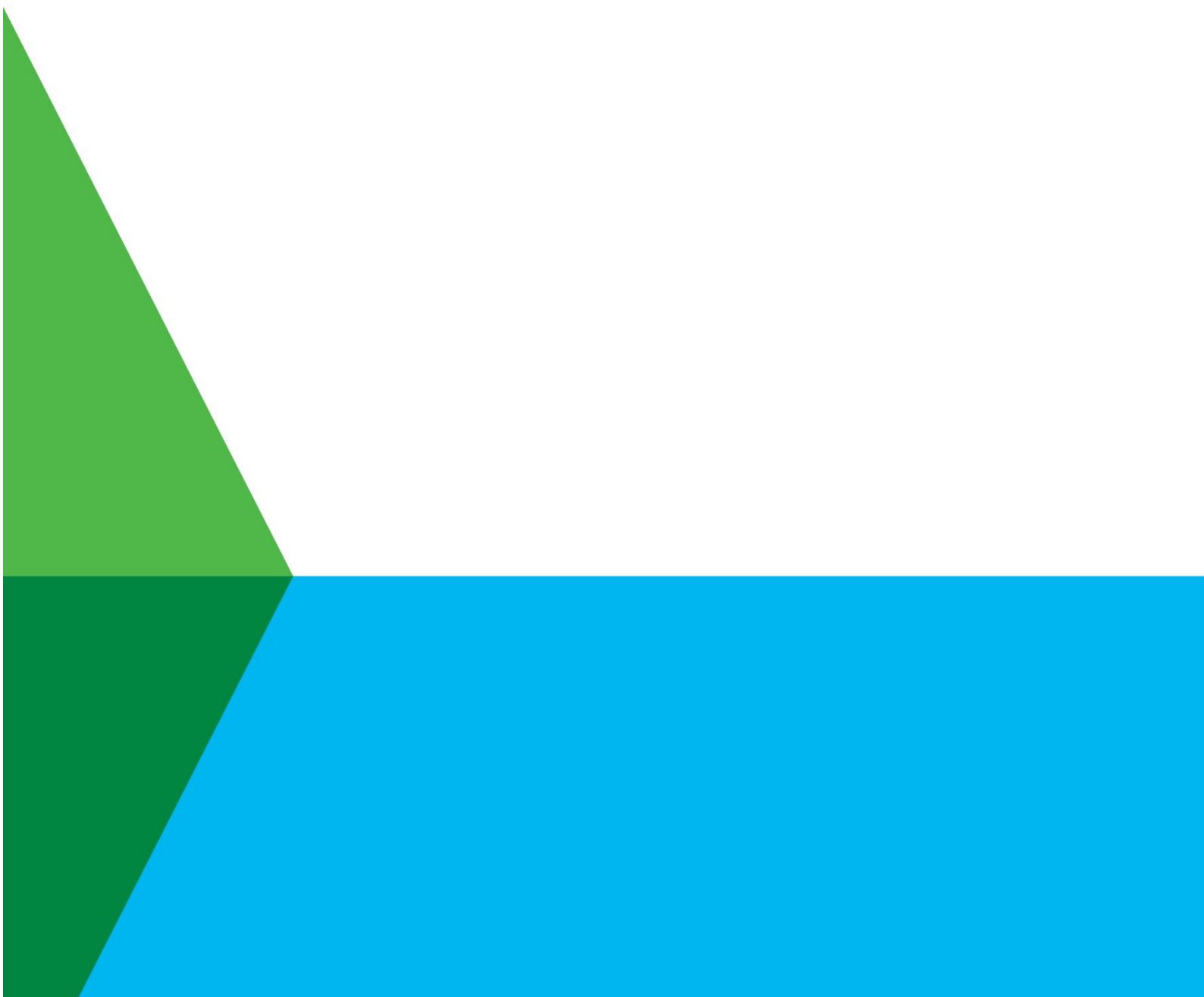

Perspectiefnota 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord en leeswijzer	5
1. Aanbiedingsbrief	6
1.1 Samen bouwen op Nissewaard	6
1.2 Bestuur en dienstverlening	7
1.3 Schoon, heel en veilig	8
1.4 Duurzaam ontwikkelen en wonen	9
1.5 Ondernemen en ontspannen	12
1.6 Leren, participeren en ondersteunen	13
1.7 Financiën	14
1.8 Bestuurlijk proces	15
2. Financieel perspectief 2023 - 2027	16
2.1 Financieel perspectief 2023 e.v.	16
2.2 Sociaal Domein	19
2.3 Aanpak sluitende begroting 2023 en begroting 2024 - 2027	21
2.4 Openstaande taakstellingen	24
2.5 Investeringskredieten	24
2.6 Ontwikkelingen Algemene reserve	24
2.7 Verloop weerstandsratio	25
2.8 Stelpost loon- en prijsstijging	25
2.9 Stelpost areaalmutaties	26
3. Indeling programmabegroting 2024 - 2027	27
3.1 Inleiding	27
3.2 Programma's	27
3.3 Paragrafen	28
4. Bijlage I Indexatie	29
4.1 Prijzen	29
4.2 Lonen	29
4.3 Samengesteld percentage	30
4.4 Toelichting berekeningswijze belastingen (OZB) en tarieven (riolering)	31
5. Bijlage II Overzicht knelpunten 2023 – 2027	33
5.1 Bestuur en dienstverlening	37
5.2 Schoon, heel en veilig	37
5.3 Duurzaam ontwikkelen en wonen	40
5.4 Ondernemen en ontspannen	44
5.5 Leren, participeren en ondersteunen	46
5.6 Overzichten	46
5.7 Sociaal Domein	48
6. Bijlage III Overzicht administratieve mutaties 2023 - 2027	57
7. Bijlage IV Reserves en voorzieningen	63
8. Bijlage V Investeringskredieten	65

Doel perspectiefnota

De perspectiefnota is een eigen document van de gemeente Nissewaard (zie Financiële Verordening 2020) en komt als zodanig niet voor in het Besluit Begroting en Verantwoording voor Provincies en Gemeenten (BBV). De perspectiefnota is bedoeld om de afwijkingen weer te geven van de lopende begroting alsook het vastleggen van de uitgangspunten en verwachte (financiële) ontwikkelingen bij het opstellen van de begroting voor de komende jaren.

Een groot deel van het werk van een gemeente bestaat uit “going concern” werkzaamheden, hierin zijn accenten aan te leggen, maar deze hebben minder politieke prioriteit. In het coalitieakkoord Samen bouwen op Nissewaard zijn de politieke lijnen uitgezet voor de huidige gemeenteraadsperiode.

De perspectiefnota dient als handvat voor de gemeenteraad om de koers te bepalen voor de volgende programmabegroting. Via het indienen van moties kan de gemeenteraad deze richtinggeevende uitspraken kenbaar maken. Het college stelt de begroting op. In de programmabegroting wordt vervolgens aangegeven op welke wijze de moties een plek hebben gekregen in de programmabegroting.

Leeswijzer

De aanbiedingsbrief schetst een beeld van het beleidsmatig perspectief. Dit is gebaseerd op het coalitieakkoord Samen bouwen op Nissewaard. De aanbiedingsbrief sluit af met een korte beschrijving van de wijze waarop het bestuurlijke besluitvormingsproces verloopt.

In hoofdstuk 2 wordt een uiteenzetting gegeven van het financieel perspectief 2023 – 2027. Ten tijde van het schrijven van deze perspectiefnota was de meicirculaire 2023 nog niet beschikbaar. Wij gaan ervan uit dat deze circulaire tijdig verschijnt om bij de behandeling te kunnen betrekken door middel van een brief waarin de belangrijkste ontwikkelingen van deze circulaire op de gemeentefinanciën geschetst worden. In dit hoofdstuk (en overige onderdelen van deze perspectiefnota) wordt bij sommige posten “PM” vermeld. Dit houdt in dat er wel (mogelijke) financiële mutaties (positief dan wel negatief) verwacht worden, maar dat momenteel daar nog geen/onvoldoende zicht op is. Zodra daar meer over bekend is, is het bovendien nog de vraag of hier extra middelen beschikbaar voor moeten worden gesteld dan wel dat het binnen de bestaande budgetten kan worden verwerkt/opgevangen. Indien de verwachte mutatie hiertoe aanleiding geeft, wordt er nader over geadviseerd.

In hoofdstuk 3 wordt de programma-indeling voor de begroting 2024 – 2027 uiteengezet waarbij tevens per programma de betreffende thema's worden benoemd.

In bijlage I wordt een nadere toelichting gegeven op de berekening van de gehanteerde indexpercentages voor 2024.

In bijlage II zijn de geïnventariseerde knelpunten 2023 – 2027 terug te vinden.

In bijlage III wordt een overzicht gegeven van de te verwerken administratieve mutaties 2023 – 2027. Deze zijn budgettair neutraal en zijn enkel en alleen aan deze perspectiefnota toegevoegd omdat ze over programma's heen gaan waarmee ze, vanuit financieel technisch oogpunt, door de gemeenteraad dienen te worden geautoriseerd.

Tenslotte worden in bijlage IV en V een overzicht gegeven van respectievelijk de reserves en voorzieningen en de investeringskredieten.

1. Aanbiedingsbrief

Nissewaard, 30 mei 2023

Aan de Gemeenteraad,

Voor u ligt de tweede perspectiefnota van deze college- en gemeenteraadsperiode van de gemeente Nissewaard. Deze nota kenmerkt zich door het belang van blijven investeren in onze gemeente zowel op het fysieke als sociale vlak. Aan de andere kant wordt hier meerjarig door het Rijk 'de rem op gezet' door geen duidelijkheid te geven hoe het financieel ravijn voor de jaren 2026 en verder nu volledig zal worden opgelost.

Voor 2024 en 2025 is onze financiële positie positief. Echter vanaf 2026 is er, net als bij vele gemeenten, sprake van nadelige begrotingssaldi. Positief is dat dat we toch veel dingen kunnen én blijven doen. De jaren 2024 en 2025 bieden ons ruimte te investeren en te blijven bouwen aan onze ambities zoals neergelegd in het coalitieakkoord. Echter, daarbij moeten we behoedzaam zijn en ons bewust blijven van de gevolgen daarvan op onze meerjarenbegroting. Dit, om te voorkomen dat indien het voor 2026 en verder financieel tegen blijkt te vallen, Nissewaard zich niet voor een (te) grote financiële uitdaging gesteld ziet. Om daar op voorbereid te zijn, zullen we onderzoeken welke maatregelen, indien nodig, genomen kunnen worden om ook meerjarig een sluitende begroting te realiseren en voldoende ruimte te houden om te blijven bouwen aan onze ambitie om in 2040 die aantrekkelijke, vitale, toekomstbestendige woon- en werkgemeente te zijn!

In de vorige perspectiefnota is aangegeven dat Nissewaard een aantal belangrijke opgaven voor zich ziet zoals de vervangings- en onderhoudsopgaven in de publieke buitenruimte, onze gemeentelijke accommodaties en de onderwijshuisvesting. Daarnaast zullen ook stappen gezet moeten worden op de terreinen veiligheid, duurzaamheid, bereikbaarheid en de herstructurering/verbetering van onze wijken.

Binnen het Sociaal Domein staat de zorg voor inwoners die ondersteuning nodig hebben centraal. Onze inwoners moeten hier nu en in de toekomst op kunnen bouwen. Voldoende budget en sturingsmogelijkheden zijn daarvoor een noodzakelijke voorwaarde. Het Rijk maakt het ons wat dat betreft niet makkelijk. De jeugdzorg en Wmo blijven in dat verband aandacht vragen. Voor zover het binnen de mogelijkheden/bevoegdheden van de gemeente ligt, is en wordt het beleid en de bedrijfsvoering op efficiency en effectiviteit bekeken. En met succes. Zo is een groot deel van de totale taakstelling op het Sociaal Domein afgeboekt. Doel is dat de zorg betaalbaar en beschikbaar blijft voor de inwoners die dat nodig hebben.

Onderstaand wordt in het licht van het coalitieakkoord Samen bouwen op Nissewaard nader in gegaan op de belangrijke ontwikkelingen en speerpunten voor de begroting 2024 – 2027.

1.1. Samen bouwen op Nissewaard

Wonen, werken en leven in Nissewaard is fijn en dat moet zo blijven. Met onze aanpak – doen wat we zeggen, en zeggen wat we doen – investeren we nu en in de toekomst om Nissewaard verder vooruit te brengen naar een aantrekkelijke, vitale, toekomstbestendige woon- en werkgemeente in 2040. We zijn een anker voor onze inwoners en ondernemers, zij moeten meer dan ooit op ons kunnen bouwen en met ons kunnen samenwerken. Dat doen we transparant én met een duidelijke koers, zodat inwoners en ondernemers weten wat zij van ons kunnen verwachten.

In 2040 zijn we een aantrekkelijke, vitale, toekomstbestendige woon- en werkgemeente. Op weg daar naar toe komen we een aantal opgaven tegen, waar we met elkaar aan gaan bouwen zoals de ontwikkelingen rondom het metrobusstation Spijkenisse Centrum, de transformatie van het Kolkplein of de herstructurering van de Heijwegelaan.

1.2 Bestuur en dienstverlening

Placebranding

Wonen, werken en leven in Nissewaard moet fijn zijn, en dat blijven. Nu, over vier jaar, maar ook richting 2040 wil Nissewaard een aantrekkelijke, vitale, toekomstbestendige woon- en werkgemeente zijn. Dit is verwoord in het coalitieakkoord 2022 - 2026. Placebranding is een manier om Nissewaard stevig op de kaart te zetten door met elkaar te bouwen aan een positief beeld en aan een goede naamsbekendheid. Placebranding verbindt lokale partijen, stimuleert de samenwerking, versterkt de trots onder inwoners en ondernemers in een gebied en kan de richting bepalen voor verdere ontwikkeling. Op deze manier kan dit bijdragen aan die aantrekkelijke, vitale, toekomstbestendige woon- en werkgemeente in 2040. Daarom is voor Nissewaard Placebranding opgestart wat heeft geresulteerd in een Uitvoeringsplan 2022 – 2025 en een jaarplan voor 2023. In het uitvoeringsplan staat beschreven hoe we de komende jaren Placebranding gaan inzetten en welke projecten de komende jaren worden opgezet, voortgezet of versterkt. Om Placebranding goed op te zetten is een inzet van meerdere jaren nodig.

Burgerzaken

We bouwen aan vertrouwen en transparantie omdat we het belangrijk vinden dat onze inwoners en ondernemers weten dat ze op ons kunnen bouwen en ons kunnen vertrouwen.

- We zijn open en toegankelijk voor alle inwoners en ondernemers.
- Informatie is beschikbaar, toegankelijk en veilig.
- We doen wat we zeggen en zeggen wat we doen: zo worden servicenormen nageleefd.
- We doen het samen door maatwerk toe te passen bij het onderwerp en de doelgroep.

Digitale dienstverlening

We blijven werken aan de uitbreiding van onze digitale dienstverlening. Dat doen we vanuit het perspectief van onze klanten. We blijven ondersteunen als het digitaal niet lukt of wanneer de (digitale) informatie niet aansluit op de vraag of behoefte. Persoonlijk contact blijft altijd mogelijk. We zetten in op implementatie en doorontwikkeling van de vijf pijlers van de visie Dienstverlening:

- onze dienstverlening draait om mensen;
- digitaal waar het kan;
- met ons is het eenvoudig zaken doen;
- onze dienstverlening is snel en goed;
- we werken als één organisatie.

In 2024 krijgt fase twee van de aanpak digitale toegankelijkheid en begrijpelijkheid aandacht. Het gaat hier om de overige websites die in beheer van de gemeente zijn en die van verbonden partijen. Het streven is om zoveel mogelijk websites onder de hoofdwebsite te brengen. Hierdoor houden we de verplichte toegankelijkheidsverklaringen beheersbaar en geborgd en blijven de kosten beheersbaar. Begrijpelijke taal op B1-niveau wordt steeds meer de standaard.

Human resource management

De huidige arbeidsmarkt is schaars. Daarom investeren we in onze zichtbaarheid, met als doel de aandacht te trekken van (latent) werkzoekenden. We willen een aantrekkelijke werkgever zijn voor alle huidige en potentiële medewerkers. We werken aan de ene kant aan een aantrekkelijke vacaturewebsite en kandidaat gerichte vacature teksten om Nissewaard als werkgever te promoten en aan de andere kant aan medewerkers die volgens de organisatiedoelstellingen en de kernwaarden werken: verbindend, vernieuwend en vakkundig. We leggen de nadruk op de vitaliteit, ontwikkeling en eigenaarschap van onze medewerkers.

Gelet op de huidige arbeidsmarkt trekken wij naar verwachting collega's aan met de juiste competenties, maar waarbij de vakinhoudelijke kennis ontbreekt. Vanuit de evaluatie van de

organisatieontwikkeling en ook de visie op aantrekkelijk werkgeverschap is het voortdurend ontwikkelen en opleiden van de huidige medewerkers een belangrijk speerpunt en onontkoombaar.

Daarnaast waren we door de coronamaatregelen beperkt in onze leer- en ontwikkelmogelijkheden. Deze activiteiten komen nu zowel individueel als op teamniveau weer op gang. Dit leidt tot extra opleidingsvraagstukken.

1.3 Schoon, heel en veilig

Openbare orde & veiligheid

Ook dit jaar zetten we vol in op de aanpak van jeugdoverlast. Jeugdboa's en de samenwerking met de politie zijn hierin onmisbaar. Ook de samenwerking tussen openbare orde en veiligheid, zorg en preventie is een element waarop gefocust gaat worden. De samenwerking die vorig jaar hiervoor is ingezet, wordt dit jaar voortgezet.

Door extra jeugdboa's aan te trekken, wordt er binnen de huidige formatie van de boa's ruimte gecreëerd om meer in te kunnen zetten op de aanpak van ondermijning. Gebleken is dat er een verband is tussen de 'jonge aanwas' en drugcriminaliteit. Vanuit het crimescript cocaïne vormt een jonge groep criminelen een onderdeel in de logistiek en de verspreiding van drugs. Te denken valt aan uithalen in de haven tot het transporteren van pakketjes van en naar dealpanden of dealers op straat. Samen met de politie wordt daar - in het verlengde van de messenproblematiek - op ingezet.

De bijdrage aan de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) neemt de komende jaren toe. Aan de ene kant is dat conform de afspraken met betrekking tot de nieuwe financieringssysteem. De gemeente Nissewaard ontvangt, na herijking van het gemeentefonds, in het sub-cluster Brandweer & Rampenbestrijding, meer uit het gemeentefonds. De totale herijking op alle clusters pakt voor Nissewaard overigens nadelig uit, zijnde - € 6 miljoen structureel; - € 1,6 miljoen wanneer rekening gehouden wordt met de suppletie uitkering van € 4,4 miljoen.

Omdat er naar verhouding uit het gemeentefonds, het sub-cluster Brandweer & Rampenbestrijding, een bijdrage aan de VRR wordt betaald, neemt onze inwonerbijdrage toe. Dit zorgt voor een forse stijging. Daarnaast heeft de VRR een positieve indexering ontvangen van + 8,4% voor 2024. Vervolgens zijn er afspraken gemaakt over de verdeling van het tekort van de VRR over de regiogemeenten. Voor dit begrotingsjaar verwacht de VRR een tekort van € 7,5 miljoen en voor 2024 € 4,2 miljoen. Een voorlopige indicatie voor Nissewaard zorgt dat voor een aanvullende bijdrage van +/- € 0,4 miljoen voor dit jaar.

Hoewel de VRR de inspanningsverplichting heeft gekregen van het Algemeen Bestuur om binnen de huidige exploitatie van de begroting te zoeken naar besparingen, gaat de uitvoering van de Ontwikkelagenda – zij het getemporeerd – wel door. Dit is tevens conform afspraken, maar zorgt ook voor een hogere bijdrage.

De horecastewards (sus-teams) die actief zijn in de horeca, hebben een positief effect. Zij zijn de-escalerend in de horecaweekenden aanwezig en spreken mensen actief op straat aan. Tevens voorkomen zij dat discussies uitlopen op vechtpartijen. Het politie basisteam Nissewaard ziet daarnaast het sus-team als onderdeel van een veilige horeca. Sinds de start vanuit de coronatijd tot nu, zorgt het sus-team voor een veilig uitgaansgebied. Omdat de financiële middelen nu wat minder zijn, kan de inzet niet verder uitgebreid worden. Bijvoorbeeld één koppel in plaats van twee, of alleen in de zomermaanden en het aanwezig zijn bij evenementen.

Beheer openbare ruimte

De openbare ruimte is het visitekaartje van Nissewaard. Ze vormt de publieke verblijfs- en ontmoetingsplek, bepaalt de leef- en woonomgeving en draagt bij aan de algemene gezondheid, sociale veiligheid en welzijn. Wij vinden het belangrijk om hierin te blijven investeren. De grote

dubbele vervangingsopgave is in 2020 volop van start gegaan. De grootste uitdaging waar we voor staan is het herstraten van de jaren negentig wijken en de reconstructies van de eerste wijken uit de groeikernperiode. Dit vraagt om een integrale beheeraanpak en vertaalt zich de komende jaren in grote reconstructies in de wijken.

In 2024 komt de focus met name te liggen op het uitvoeren van de laatste fase van het integraal uitvoeringsplan dat in 2020 is opgesteld. In dit uitvoeringsplan zijn vervangingen en groot onderhoud opgenomen van onder andere, wegen, bruggen, openbare verlichting, beschoeiingen (particulier en openbaar), duikers, groen en speelplaatsen. De huidige marktomstandigheden zorgen er wel voor dat toegekende budgetten en investeringskredieten onder druk komen te staan. Mede daarom zal in 2024 gewerkt gaan worden aan een plan voor een financieel toekomstbestendig beheer voor Nissewaard.

Bij het vervangen en uitvoeren van groot onderhoud wordt rekening gehouden met maatregelen in het kader van klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie. Denk hierbij aan meer waterbergingscapaciteit, meer bomen en biodiversiteit, het aanbrengen van LED-verlichting in de openbare ruimte en het hergebruiken van grond en bagger.

Actuele en volledige GEO-informatie is de basis voor een efficiënt en effectief beheer en onderhoud van onze buitenruimte. We weten wat we beheren en we hebben inzicht in wanneer we wat en waar moeten vervangen. Ook bij o.a. duurzaamheidsvraagstukken, fraudebestrijding, de Omgevingswet, de WOZ en de energietransitie is het hebben van juiste en actuele data-informatie van groot belang. Gezien de urgentie en belangrijkheid van deze geo- en data-informatie is er vanuit het Ruimtelijk Domein een initiatief gestart om hiervoor een visie op te stellen.

Accommodaties & parkeren

We willen onze gemeentelijke accommodaties in goede staat houden voor onze gebruikers. De extreem gestegen prijzen leiden tot fors hogere onderhoudskosten. De uitdaging wordt daarmee steeds groter om de kosten binnen de bestaande budgetten op te vangen.

De openluchtwembaden in Zuidland en Heenvliet zijn zelf verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud. Zij hebben aangegeven verduurzamingsmaatregelen te willen nemen en deze op te nemen in hun meerjarig onderhoud. De eigen begrotingen voorzien hier niet in. Met de subsidie van de gemeente krijgen deze zwembaden de ruimte om hun bijdrage aan de gemeentelijke verduurzamingsambities van het maatschappelijk vastgoed te leveren.

1.4 Duurzaam ontwikkelen en wonen

Nissewaard naar 2040

Het ontwikkelperspectief Nn2040 heeft als kernvraag gehad hoe Nissewaard een verrassende, veelzijdige, veerkrachtige, vitale en verbindende gemeente kan worden die schokbestendig is voor de toekomst. Een schokbestendige gemeente wil zeggen dat zij in staat is om onzekerheden in de toekomst beter op te vangen. Dit doen we door in te zetten op vier ontwikkelprincipes:

1. Zet in op de ontwikkeling van werkgelegenheid en onderwijs.
2. Differentieer de woningvoorraad.
3. Verbeter de mobiliteit.
4. Benut en versterk de groene kwaliteiten.

De afgelopen jaren zijn veel ontwikkelingen in en rondom het stadscentrum van Spijkenisse op gang gebracht, die een bijdrage aan deze doelstellingen leveren. Denk hierbij aan de ontwikkelingen rondom het metrobusstation Spijkenisse Centrum, de transformatie van het Kolkplein of de herstructurering van de Heijwegelaan. Andere initiatieven staan in de startblokken of zijn in

voorbereiding. Niet alle ontwikkelingen kunnen zo snel gerealiseerd worden als we wellicht zouden willen. Mede vanwege de veranderende economische omstandigheden is het de komende periode van belang dat we goede initiatieven stimuleren en faciliteren, om zo tot realisatie te komen. Daarbij houden we onze ogen open voor mogelijkheden om door middel van subsidies of Rijksbijdragen extra middelen voor ontwikkelingen in Nissewaard beschikbaar te krijgen.

We blijven inzetten op het verder ontwikkelen van het centrum van Spijkenisse als “huiskamer van de stad”. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de opgang naar de dijk en de betere loopstromen. In het coalitieakkoord is daarnaast opgenomen dat we gaan werken aan de wijkaanpak van De Hoek, De Akkers en Waterland. Daarnaast liggen er mogelijk kansen in Spijkenisse Noord. In de wijkontwikkelingen willen we slimme koppelingen maken tussen publieke investeringen (in de openbare ruimte of in onderwijsgebouwen) en private investeringen (in vastgoed), om op die manier een zo groot mogelijke impuls in de wijken te creëren.

Bereikbaarheid en mobiliteit

Eind 2022 is door Rijk en regio besloten tot een maatregelpakket dat de bereikbaarheid van Voorne-Putten aanzienlijk zal verbeteren. Het is zaak de maatregelen uit het pakket te realiseren. Onder andere de werkzaamheden aan de Heinenoordtunnel laten zien dat de robuustheid van het verkeersnetwerk tekortschiet. Daarom gaat de lobby voor een A4-Zuid onverminderd door. Daarnaast zijn er ook in het hier en nu uitdagingen, omdat de Provincie Zuid-Holland de Hartelbrug gaat renoveren (2024) en Rijkswaterstaat de Spijkenisserbrug (2024-2025). Hierbij zet Nissewaard in op zoveel mogelijk hinderbeperking en communicatie. Lokaal zijn er ook uitdagingen door reconstructiewerkzaamheden aan onder andere de Heemraadlaan en de Hekelingseweg. Na afronding van al deze werken hebben we een betrouwbaarder en veiliger wegennet. Ook het openbaar vervoer krijgt een impuls door oplevering van het nieuwe metro-busstation Spijkenisse Centrum (2024-2025). Daarnaast werkt de gemeente met de Metropoolregio aan verdere verbetering van het openbaar vervoer, onder andere door evaluatie van de Spijkhopper en het gratis OV voor oudere minima. Op het gebied van verkeersveiligheid investeert de gemeente in verkeersveilige schoolomgevingen.

Duurzaamheid

Met het programmaplan Duurzaamheid 2023-2024 geven we in Nissewaard invulling aan onze ambities ten aanzien van een Duurzaam Nissewaard: In 2050 is Nissewaard energieneutraal, aardgasvrij, klimaatbestendig, waterrobuust en circulair. De focus voor 2023 en 2024 ligt bij het uitvoeren van wettelijke- en gesubsidieerde taken van het klimaatakkoord en het Rijk en aan het scheppen van de randvoorwaarden en de ijkpunten om tot een duurzaam Nissewaard te komen. Dit alles in lijn met het coalitieakkoord 2022-2026 “Samen bouwen op Nissewaard”.

Wettelijk en gesubsidieerd

- Het ontwikkelen van een circulair ambachtscentrum.
- Het uitvoeren van het actieplan circulair inkopen.
- Uitvoeren van de Regionale Energie Strategie.
- Uitvoeren van de projecten in de zoekgebieden van de Regionale Energie Strategie.
- Het opstellen van, het vaststellen van en uitvoering geven aan wijkwarmteplannen.
- Het herijken en concretiseren van de Warmtetransitievisie.
- Uitvoeren van het actieplan Energiearmoede.
- Huishoudens met energielabels D/E/F/G stimuleren te isoleren door financiële ondersteuning, advisering en ontzorging.

Randvoorwaardelijk

- Het implementeren van de Landelijke maatlat groene klimaatadaptieve bebouwde omgeving in de organisatie.
- Het uitvoeringsplan klimaatbestendige openbare ruimte opstellen en gaan uitvoeren.
- Opgave van Nissewaard verkennen op een klimaatbestendig stedelijk watersysteem en waterbalans.
- Bodemdaling op Voorne-Putten in kaart brengen.
- Opstellen van een strategie op zon op daken en parkeerplaatsen en deze uitvoeren.
- Onderzoek doen naar duurzame warmtebronnen en of deze gekoppeld kunnen worden aan een warmtenet voor Spijkenisse.
- Bewustwording over energiebesparing bij inwoners realiseren.
- Energieadvies voorzien voor inwoners.

Coalitieakkoord

- Het uitvoeren van het actieplan groene tuinen om inwoners te stimuleren om een groene klimaat adaptieve leefomgeving te creëren.
- Het verduurzamen van bedrijven en bedrijventerreinen.

Om uitvoering te geven aan het programmaplan Duurzaamheid 2023-2024 ontvangt de gemeente Nissewaard middelen vanuit het Rijk die bestemd zijn om uitvoering te geven aan het klimaatakkoord. Deze middelen zijn tot en met 2030 structureel. Opgemerkt dient te worden dat het vinden van personeel een uitdaging is. Gemeenten gaan nu na het beschikbaar komen van Rijksmiddelen en de steeds zichtbare impact van klimaatverandering werven. Elke gemeente vist in dezelfde vijver.

Wonen

In heel Nederland is er sprake van woningnood. Ook in Nissewaard is er de behoefte om snel meer betaalbare woningen beschikbaar te krijgen. We zetten ons in om, waar dat kan, woningbouw te versnellen. Wel blijven we scherp sturen op kwaliteit en diversiteit. We kijken hierin specifiek naar de behoefte in de directe omgeving van een initiatief. Op die manier dragen woningbouw-ontwikkelingen bij aan de bredere ontwikkeling van Nissewaard.

We streven naar een woningmarkt die in balans is en we werken aan een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. Om hiernaartoe te werken zetten we in op: het stimuleren van de doorstroming op de woningmarkt en de mogelijkheden voor het creëren van een wooncarrière, het streven naar leefbare wijken en kernen, het nominaal op peil houden van de sociale woningvoorraad en het spreiden over de gemeente, het toevoegen van woningen in ontbrekende woningbouwsegmenten en het koppelen van beleidsdoelstellingen Wonen aan andere (interne) beleidsdoelstellingen gericht op integraliteit. Het wonen, werken en leven in Nissewaard is fijn en dat moet zo blijven.

Met de inzet van bovenstaande doelen bewerkstelligen we op termijn een goede balans op de woningmarkt in Nissewaard die aantrekkelijk is om te blijven wonen en te leven.

Bouwprojecten & grondexploitatie

Er wordt veel ontwikkeld in Nissewaard. Deels vindt dat plaats op gronden van de gemeente, zoals in De Elementen of Kreken van Nibbeland. Hierin heeft de gemeente een actieve, risicodragende rol. Om op die risico's zo goed mogelijk in te spelen worden voor deze projecten grondexploitaties opgesteld. De effecten van economische marktomstandigheden kunnen een negatief effect hebben op het financiële resultaat van de grondexploitaties. Jaarlijks monitoren we de marktomstandigheden en passen we de grondexploitaties daarop aan.

Naast de grondexploitaties worden er ook projecten ontwikkeld op gronden die in eigendom zijn van woningcorporaties, projectontwikkelaars of vastgoedbeleggers. Hier speelt de gemeente een faciliterende, ondersteunende en stimulerende rol, waarbij de inzet zich vooral richt op het creëren van de juiste planologisch/juridische omstandigheden zodat de ontwikkelende partij tot realisatie kan overgaan. De gemeente loopt hier geen direct financieel risico, maar heeft ook minder invloed op de snelheid van de ontwikkelingen. We zetten ons in om samen met de initiatiefnemers te komen tot een kwalitatief goed, maar ook financieel haalbaar plan.

Invoering Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de wet in werking en gaat de organisatie hiermee werken. De afgelopen jaren lag de focus op de implementatie met inzet van minimale acties. Deze worden de komende periode verder afgerond.

Een aantal grote opgaven die samenhangen met de komst van de Omgevingswet, zoals het opstellen van een integrale, gebiedsdekkende Omgevingsvisie en een Omgevingsplan, zullen doorgaan na de datum dat de wet in werking treedt. Gelet op de complexiteit van het Omgevingsplan geldt daarvoor zelfs een transitieperiode tot 2029. In Nissewaard heeft de raad een plan vastgesteld waarin is uitgewerkt hoe we dit gaan oppakken.

De Omgevingswet is echter geen op zichzelf staand doel maar biedt een instrumentarium om aan de slag te gaan met grote uitdagingen die op ons afkomen, zoals de energietransitie, de woningmarktcrisis, de opgaven in het landelijk gebied, enzovoort. Het daadwerkelijk werken met het nieuwe instrumentarium in de beleidscyclus (Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma, Omgevingsplan, Omgevingsvergunning) zal pas van start gaan na de inwerkingtreding van de wet. Dat vraagt zowel van de gemeenteraad, het college maar ook van de ambtelijke organisatie een flexibele houding omdat het echt gaat om een nieuwe manier van werken. De koppeling met de dienstverlening aan inwoners en bedrijven wordt daarbij steeds belangrijker.

De structurele financiële effecten van de Omgevingswet zijn nog steeds onzeker. Deze hangen immers af van de wijze waarop wij als decentrale overheid gebruik maken van de extra ruimte en keuzemogelijkheden die de Omgevingswet biedt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de beslissing om wel of niet 'flitsvergunningen' in te voeren of bepaalde zaken vergunningvrij te maken. Dit betekent dat de implementatie van de wet niet per 1 januari 2024 voltooid is, maar de daadwerkelijke implementatie dan pas begint.

1.5 Ondernemen en ontspannen

Economie

We gaan verder met het versterken van het kernwinkelgebied. Het terugdringen van grote leegstand van winkels en het terugdringen van het oppervlakte van het aantal vierkante meters detailhandel is in het winkelcentrum van Spijkenisse succesvol geweest, maar vergt ook de komende periode aandacht. Het centrum is hierdoor compacter geworden. Ingezet wordt op het aantrekkelijker maken van het kernwinkelgebied door bijvoorbeeld het verbeteren van de openbare ruimte en het logischer maken van de looproutes. Met de gezamenlijke aanpak van vastgoedeigenaren en ondernemers in het centrum van Spijkenisse en met bijvoorbeeld rijkssubsidie (onder andere uit het programma Impulsaanpak winkelgebieden) werken we aan het realiseren van plannen uit het Koersdocument. Dienstverlening aan onze ondernemers is belangrijk voor een gunstig vestigingsklimaat en daarmee behoud en groei van werkgelegenheid. We zorgen voor een up-to-date digitale dienstverlening via de website Ondernemen en een actief accounthouderschap. Samen met vastgoedeigenaren en ondernemers op de bedrijventerreinen gaan we onderzoeken welke kansen er zijn om de bestaande ruimte nog beter te benutten. Ook de mogelijkheden voor nieuwe ruimte om te ondernemen vraagt aandacht om wonen en werken in Nissewaard in balans te houden.

Recreatie & toerisme

In het Bernissegebied is een nieuwe ondernemer gevonden voor de locatie Oud-Hoenderhoek. Samen met het recreatieschap, ondernemers en gebruikers zetten we ons nog meer in voor dit gebied. Er worden nieuwe steigers aangelegd en een aantal wordt aangepast zodat deze breder toegankelijk worden. Daarnaast is onderzoek gedaan naar sport en bewegen in de recreatiegebieden en bekijken we hoe we hier op in kunnen zetten.

Voor de Uitwaayer staat de komende jaren een bosuitbreiding op de agenda. Op basis van eerder onderzoek ligt hier een kans om twintig tot dertig ha extra bos aan te planten. Ook wordt de mountainbikeroute uitdagender gemaakt en zal er mogelijk een pumptrack worden aangelegd. Aan de oever van de Oude Maas wordt gewerkt aan een intensivering van sportief en recreatief gebruik in combinatie met de landschappelijke kwaliteit.

1.6 Leren, participeren en ondersteunen

Onderwijs

Nissewaard staat voor een grote vervangingsopgave met betrekking tot onderwijshuisvesting. In het ontwikkelperspectief 'Nissewaard naar 2040' (Nn2040) zijn bredere opgaven geformuleerd voor een toekomstbestendig Nissewaard, waarin onder andere de ontwikkelkansen van kinderen worden vergroot. Als het gaat om de ruimtelijke ontwikkeling, versterken beide opgaven elkaar. Dit uitgangspunt is meegenomen in de ontwikkelscenario's van het Integraal Huisvestingsplan 2023-2042 primair onderwijs (IHP 2023-2042 PO).

Voor de programmering van het nieuwe IHP 2023-2042 PO is voor de raadsperiode 2023-2026 budget beschikbaar gesteld. Hierbij houden we rekening met een jaarlijkse indexering en is ook een doorrekening van de kapitaallasten gemaakt voor de jaren erna. In de budgettering van de uit te voeren projecten houden we rekening met investeringsbijdragen vanuit de schoolbesturen, in het kader van verduurzaming en verlaging exploitatie- en onderhoudskosten. Met kinderopvangpartners wordt een langdurige huurrelatie aangegaan. Elke 4 jaar wordt het IHP 2023-2042 PO herijkt.

Voor wat betreft het huidige IHP (2018-2022) zijn een viertal projecten in uitvoering. Het IKC Sterrenkwartier is in aanbouw en huisvest twee basisscholen, kinderopvang en een inpandige gymzaal en een wijkkamer (verwachte oplevering eind juli 2023). Het ontwerp van de overige huisvestingsprojecten naderen hun afronding.

Het IKC Elementen/Schenkel huisvest ook twee basisscholen, kinderopvang en een gymzaal (verwachte oplevering medio 2025).

Daarnaast zijn in voorbereiding de vervangende nieuwbouw voor twee VO scholen, te realiseren aan de Groene Kruisweg; MY college en de Penta mavo. MY college stuurt aan op oplevering eind 2025. De Penta mavo zal waarschijnlijk begin 2026 beschikbaar komen.

Tenslotte is rekening gehouden met de te verwachten onkosten (primair en voortgezet onderwijs) in het kader van de verordening huisvesting onderwijs voor de programmajaren 2023 en 2024.

Sociaal domein

Met het vaststellen begin 2023 van het Beleidskader sociaal domein en de Ontwikkelagenda, is de basis gelegd voor de verdere ontwikkeling van het sociaal domein in deze raads- en collegeperiode. Het beleidskader fungeert als een kompas dat ons richting geeft hoe te kijken naar vraagstukken in het sociaal domein en vanuit welke visie we onze inwoners benaderen en ondersteunen:

- dat we onze inwoners vanuit een positief mensbeeld en vanuit vertrouwen bejegenen;
- dat we kijken naar de in te zetten ondersteuning vanuit drie leidende principes (pijlers), te weten normaliseren, signaleren en integreren;
- dat we sturen op het maximaliseren van het maatschappelijke rendement op de langere termijn;

- dat we bovenstaande altijd bezien in het licht van drie grote opgaven, te weten ‘behouden en herstellen van bestaanszekerheid’, ‘bevorderen van kansengelijkheid voor kinderen en volwassenen’ en ‘ondersteunen en faciliteren van inwoners om zelfstandig te kunnen wonen’.

In de Ontwikkelagenda staan vervolgens de doelen, resultaten en inspanningen die we deze collegeperiode willen leveren om het sociaal domein toekomstbestendig te maken.

Thuis in de Wijk krijgt een doorontwikkeling. De nadruk op gebiedsgerichte aanpak vervalt en de aandacht wordt verbreed van met name kwetsbare inwoners naar alle inwoners van Nissewaard. Thuis in de Wijk zal daarom verder gaan onder de naam Thuis in Nissewaard. Aandachtgebieden binnen Thuis in Nissewaard zijn de ‘inclusieve samenleving’, optimaliseren van het professioneel basisaanbod en het realiseren en doorontwikkelen van de integrale ingang.

In 2024 wordt de gemeentelijke toegang gerealiseerd, met indicatiestelling, monitoring van de werking van persoonsgebonden voorzieningen en casus- en procesregie. Besluitvorming hiertoe vindt in 2023 al plaats.

Na enkele financieel zware jaren in het sociaal domein, bieden de eerstvolgende jaren weer wat ruimte. De doelstelling van een positieve stelpost sociaal domein van minimaal € 500.000 wordt in de jaren 2024 en 2025 ruimschoots behaald. Ook voor het sociaal domein is 2026 echter een ‘ravijnjaar’ waarover nog veel financiële onduidelijkheid bestaat. Met betrekking tot het jaar 2024 bestaan de grootste knelpunten in het sociaal domein uit indexeringsknelpunten. De meeste indexeringen vanuit contractafspraken en CAO’s (gesubsidieerde organisaties) gaan uit van hogere percentages dan de gemeentelijke begroting. De desbetreffende budgetten moeten hiertoe worden opgehoogd, ten laste van de stelpost sociaal domein. Overigens wordt deze verhoging (deels) gecompenseerd door rijksbijdragen in de meicirculaire. Voor het overige zijn de aanpassingen in deze perspectiefnota beperkt. Het budget voor de gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond kon naar beneden worden bijgesteld, omdat de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GR JR) substantieel lager is dan het begrote bedrag. Een deel van die verlaging wordt geïnvesteerd in jeugdpreventie. Daarentegen is de bijdrage aan de GGD sterk gestegen.

De rijksoverheid heeft de bezuiniging op jeugdhulp tot en met 2025 beperkt. Dit heeft geen gevolgen voor onze begroting, omdat we hiertoe taakstellingen hadden opgenomen, die nu kunnen vervallen. Rondom rijksinkomsten blijft de onzekerheid groot, met name op het gebied van BUIG (Participatiewet) Jeugdwet (financiële gevolgen hervormingsagenda) en Wmo (voorbereiding invoering herzien abonnementstarief per 2025). Hierdoor blijft het noodzakelijk om met grote voorzichtigheid om te gaan met uitgaven in het sociaal domein en bij ontwikkelingen altijd af te wegen in hoeverre het bijdraagt aan toekomstbestendigheid van het sociaal domein.

1.7 Financiën

Solide gemeentelijke financiën zijn van belang om zowel op de korte als lange termijn de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening en voorzieningen zo goed mogelijk te kunnen waarborgen. We bevinden ons op dat vlak nog steeds in onzekere tijden. De middelen die de gemeente van het Rijk voor de uitvoering van haar taken ontvangt via het Gemeentefonds zijn onvoorspelbaar en creëren een flinke onzekerheid voor de komende jaren, het zogenaamde financieel ravijn voor de jaren 2026 en verder.

Met de Voorjaarsnota 2023 heeft het Rijk aangegeven dat de eerder eenmalig toegezegde miljard euro voor 2026 ook voor 2027 en verder zal worden toegevoegd aan het Gemeentefonds. Dit is op zich goed nieuws. Echter, naar aanleiding van het coalitieakkoord op rijksniveau is met het stop

zetten van de trap-op-trap-af-methodiek¹ het Gemeentefonds voor zo'n € 3 miljard gekort. De vraag die daarmee op tafel komt is wat er nu met de resterende € 2 miljard gaat gebeuren.

Het college is in dit verband voornemens om bij de Algemene ledenvergadering van de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) mede de motie Rechtvaardige, langjarige, solide, duurzame gemeentefinanciën in te dienen ten einde het Rijk te bewegen om de ontbrekende gelden bij te plussen in het Gemeentefonds.

Daarnaast speelt de herverdeling van het Gemeentefonds nog een rol in de financiële onzekerheden voor 2026 en verder. De nieuwe herverdeling per 1 januari 2023 heeft namelijk helaas nadelig uitpakkt voor Nissewaard, circa € 6 miljoen structureel nadelig. Dit nadeel is voorsnog gedempt door een suppletie uitkering van zo'n € 4,4 miljoen structureel. Echter, in 2025 vindt een evaluatie van de herverdeling plaats waarbij het de vraag is wat er met deze suppletie uitkering gaat gebeuren.

Tenslotte maakt dat door de hoge inflatie de gemeente op diverse vlakken wordt geconfronteerd met ongekende kostenstijgingen. De compensatie hiervoor in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds dekt deze kostenstijging slechts voor een deel.

De bovenstaande onzekerheden maakt dat in deze Perspectiefnota 2024 (zeer) behoudend is omgegaan met het doen van extra meerjarige uitgaven voor 2026 en verder. Dit, om te voorkomen dat indien het voor 2026 en verder financieel tegen blijkt te vallen, Nissewaard zich niet voor een (te) grote financiële uitdaging gesteld ziet. Mocht het financieel perspectief voor 2026 en verder inderdaad niet verbeteren, dan zullen de extra uitgaven opgevangen moeten worden binnen de bestaande budgetten, dan wel zal een en ander heroverwogen moeten worden. Om daar op voorbereid te zijn, zullen we onderzoeken welke (on)mogelijkheden en keuzes er zijn.

Nissewaard beschikt in dit verband gelukkig over een stevige vermogenspositie in de vorm van de Algemene reserve. In de vorige perspectiefnota is de optie aangegeven om een reserve ter dekking van kapitaallasten in te stellen ter grootte van € 25 miljoen ten laste van de Algemene reserve. Hiermee kan ca € 2 miljoen structureel aan begrotingsruimte worden vrijgespeeld. Hoewel het college hoopt dat dit niet nodig zal zijn, kan dit wel een oplossing bieden om niet te hoeven inboeten op de gemeentelijke dienstverlening en voorzieningen. We willen immers blijven bouwen aan een aantrekkelijke, vitale, toekomstbestendige woon- en werkgemeente in 2040.

1.8 Bestuurlijke proces

Om u mee te nemen in de Perspectiefnota 2024 is op 8 juni 2023 een thema-avond voor de raad gepland. De perspectiefnota wordt op 2 juni 2023 verzonden. Naar aanleiding hiervan krijgen de fracties de gelegenheid tot het stellen van technische vragen, die schriftelijk ingediend kunnen worden tot uiterlijk 13 juni 2023 voor 12.00 uur. Dit, ter voorbereiding op de behandeling in de gecombineerde commissievergadering op 22 juni 2023. Het college spant zich in om alle technische antwoorden 19 juni 2023 in de namiddag via de Griffie te verzenden.

U wordt op 5 juli 2023 tijdens de gemeenteraadsvergadering in de gelegenheid gesteld om algemene beschouwingen te houden en uw eventuele moties toe te lichten, waarna besluitvorming plaatsvindt over de ingediende moties en de Perspectiefnota 2024. Het college zal de moties die worden aangenomen, als richtinggevende uitspraken meenemen bij het opstellen van de definitieve Programmabegroting 2024 - 2027.

¹ Dit betreft een methodiek waarbij het Gemeentefonds meegroeit/krimpt met de ontwikkeling van de Rijks uitgaven.

2. Financieel perspectief 2023 – 2027

2.1 Financieel perspectief 2023 e.v.

De basis voor het financieel perspectief voor 2023 en verder wordt gevormd door positieve saldi in de lopende begroting 2023 – 2026. Deze bedragen € 0,6 miljoen in 2023 aflopend tot - € 1,5 miljoen in 2026. Daarnaast is voor de begroting 2024 – 2027 een technische doorrekening gemaakt van de huidige meerjarenraming rekening houdende met de verwachte loon- en prijsstijging voor 2024 en is een inventarisatie gedaan van de gesignaleerde knelpunten voor het lopende jaar 2023 en de op te stellen programmabegroting 2024 – 2027. Onderstaand wordt hier nader op ingegaan.

1. Technische begroting 2024 – 2027

De technische begroting 2024 – 2027 sluit met een nadelig saldo van - € 4 miljoen structureel. De technische begroting is gebaseerd op de meerjarenraming van de huidige begroting 2023 – 2026 waarbij de budgetten zijn geïndexeerd voor de verwachte loon- en prijsstijging in 2024 (zie ook bijlage I). Hiervoor zijn de volgende percentages berekend:

Loon	7,93%
Prijs	3,50% (12,80%)
Mix	3,50% (10,37%) (Dit indexpercentage is bedoeld voor budgetten welke zowel een loon als een materiële component in zich hebben.)

Op basis van het werkelijke inflatiecijfer van 2022, de voorspelling van het Centraal Planbureau (CPB) voor 2023, de inschatting voor 2024 en de nacalculatie ten opzichte van de inflatie-inschattingen bij de begroting 2023 – 2026 komt de indexatie 2024 voor materiële budgetten uit op 12,8% en voor budgetten met zowel een loon- als een prijscomponent op 10,37%. Omdat dit een ongekend nadelig saldo op zou leveren voor de technische begroting en het Rijk via het Gemeentefonds een stuk lagere indexatie toepast, zijn deze percentage niet generiek toegepast. In plaats daarvan zijn de materiële en mix-budgetten in eerste instantie met 3,5% geïndexeerd. Via de knelpunten heeft vervolgens een inventarisatie plaatsgevonden waar deze indexatie tekort schiet. Zowel binnen de algemene dienst als het Sociaal Domein heeft dat, niet onverwacht, tot een aantal omvangrijke knelpunten geleid. Het werkelijk toegepaste indexatiepercentage ligt daarmee een stuk hoger dan de in eerste instantie (bescheiden) toegepaste indexatie van 3,5%.

Een deel van het saldo van de technische begroting valt binnen het hek rondom het Sociaal Domein. Dit betreft ca € 0,8 miljoen structureel. Dit hangt samen met de evaluatie van het hek rondom het Sociaal Domein bij de Perspectiefnota 2021 en de afspraken die naar aanleiding hiervan gemaakt zijn.

2. Knelpunten Perspectiefnota 2024

Ten behoeve van deze perspectiefnota is bekeken in hoeverre de beschikbare budgetten 2023 t/m 2027 voldoen gegeven de verwachte ontwikkelingen. Deze knelpunten tellen op tot een bedrag van - € 3,8 miljoen in 2023 aflopend tot - € 1,4 miljoen in 2027. De belangrijkste knelpunten betreffen:

Bestuur en dienstverlening

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

	2023	2024	2025	2026	2027
Placebranding		-100	-100		

Schoon, heel en veilig

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2023	2024	2025	2026	2027
Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR)	-390	-179	-340	-503	-503
Jeugdboa's (2 fte)		-180	-180	PM	PM
Indexering contracten, uitbreiding areaal en nieuwe contracten	-831	-871	-871	-1.389	-1.389
Stelpost Areaalmutaties	277	299	323	415	415
Uitvoeringsplan groot onderhoud beheer openbare ruimte 2024 - 2027	-863	-1.772	-1.194	-1.333	-1.207
Instellen reserve Groot onderhoud	863	1.772	1.194	1.333	1.207
Onderhoud stedelijk water		-300	-300	PM	PM
Rioolrecht		100	100	PM	PM
Riolering - gemaal Braband	-2.500				
Voorziening Riolering	2.500				
Riolering - onderhoud gemalen	-100	-100	-100	-100	-100
Voorziening Riolering (2023) en rioolrecht (2024 en verder)	100	100	100	100	100
Wijkaanpak	-1.000				
Reserve Herstructurering wijken	1.000				

Duurzaam ontwikkelen en wonen

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2023	2024	2025	2026	2027
Nn2024 - formatie progr.man. + ondersteuning + uitvoering		-320	-320	-320	
Instellen reserve Nn2040 t.l.v. Algemene reserve		320	320	320	
Geo adviseur (i.r.t. Omgevingswet)		-100	-100	PM	PM
Bouwleges	480				
Bouwleges - advieskosten en inhuur	-480				
Windturbines	569	144	123		
Windturbines	-569	-144	-123		
Klimaatadaptatie		-100	-100		
Voorziening Riolering		100	100		

Ondernemen en ontspannen

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2023	2024	2025	2026	2027
Exploitatie De Stoep		-200	-200	PM	PM

Leren, participeren en ondersteunen

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2023	2024	2025	2026	2027
Integraal Huisvestingsplan (IHP)					PM
Investeringen/vergoedingen i.k.v. verordening Onderwijshuisvesting	-189	-47			
Algemene reserve	189				
Kostenstijging nieuwbouw My College				-105	-104
Kostenstijging nieuwbouw Penta mavo					-173

Overzichten

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2023	2024	2025	2026	2027
CAO gemeenten	-3.000				
Vrijval analyseverschil p-lasten (pb 2023 - 2026)	249				
Centraal opleidingsbudget		-180	-152	PM	PM
Accres - volumedeel op basis van BBP (VJN 2023)					705
Sociaal Domein 37%					-261

In bijlage II wordt een nadere uiteenzetting gegeven van de betreffende knelpunten.

Daarmee ziet het financieel perspectief er als volgt uit.

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2023	2024	2025	2026	2027
A. Saldo begroting 2023 – 2027	636	4.607	5.511	-1.527	-1.527
Technische begroting 2024 – 2027		-4.494	-4.419	-3.969	-3.969
Vrijval loon- en prijsstelpost n.a.v. decembercirculaire 2022			1.108	2.542	2.542
Vrijval stelpost analyseverschil p-lasten		649	649	649	649
Verwachte loon- en prijscompensatie o.b.v. Voorjaarsnota 2023 Rijk	1.170	2.873	2.873	2.873	2.873
Subtotaal	1.170	-972	211	2.095	2.095
37% subtotaal naar Sociaal Domein	-433	360	-78	-775	-775
Knelpunten	-3.785	-2.594	-2.600	-1.651	-1.379
Sociaal Domein	0	0	0	0	0
B. Saldo	-3.048	-3.206	-2.467	-331	-59
<i>Overige</i>					
Meicirculaire 2023	PM	PM	PM	PM	PM
(Eind)analyse begroting 2024 – 2027		PM	PM	PM	PM
Septemercirculaire 2023	PM	PM	PM	PM	PM
Saldo A+B+PM	-2.412	1.401	3.044	-1.858	-1.586

De begroting 2023 laat een negatief saldo zien van - € 2,41 miljoen. Voor de begroting 2024 – 2027 is sprake van een positief saldo van € 1,4 miljoen in 2024 aflopend tot - € 1,59 miljoen in 2027. In paragraaf 2.3 Aanpak sluitende begroting 2023 en begroting 2024 – 2027 zullen nadere voorstellen gedaan worden hoe te komen tot een sluitend financieel perspectief.

Voor de volledigheid zijn in de bovenstaande tabel de meicirculaire 2023, de (eind)analyse van de begroting 2024 – 2027 en de septembercirculaire 2023 toegevoegd aan de tabel. Deze onderwerpen zullen in positieve dan wel negatieve zin van invloed zijn op het financieel perspectief. Omdat de hiermee samenhangende financiële effecten pas in de loop van de zomer duidelijk zullen worden, zal hier bij de programmabegroting 2024 – 2027 nader over geadviseerd worden. De uitzondering hierop betreft de meicirculaire 2023. Deze circulaire was op het moment dat deze perspectiefnota in de collegevergadering werd behandeld nog niet ontvangen en derhalve nog niet geanalyseerd. Om de informatie rondom de Perspectiefnota 2024 zo compleet en actueel mogelijk te laten zijn, zal voor de gemeenteraadsbehandeling een eerste analyse van de meicirculaire 2023 via een brief worden toegezonden.

Afhankelijk van de financiële effecten van de meicirculaire 2023, de (eind)analyse van de begroting 2024 – 2027 en de septembercirculaire 2023 kan het zijn dat opgenomen knelpunten en beschikbaar gestelde middelen voor de realisatie van diverse ambities heroverwogen worden, zodat de gemeenteraad in november 2023 een sluitende (meerjaren)begroting ter besluitvorming kan worden aangeboden.

2.2 Sociaal Domein

Naast de bovengenoemde zaken zijn ook de verwachte ontwikkelingen met betrekking tot het Sociaal Domein van belang voor het financieel perspectief van de gemeente.

Stelpost Sociaal Domein

De stelpost Sociaal Domein vormt een belangrijk indicator voor de financiële stand van zaken op dit terrein. De stand van de stelpost Sociaal Domein² zag er ten tijde van het opstellen van deze perspectiefnota als volgt uit.

Stelpost sociaal domein	Bedragen x € 1.000				
	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo stelpost SD begr. 2023-2026 + adviezen	863	3.346	3.964	-1.870	-1.853
Saldo effect technische begroting 37% aandeel	433	-360	78	775	775
Herverdeeleffect gemeentefonds (37%)				PM	PM
Accres – volumedeel op basis van BBP					261
Taakstelling Nader in de delen			-500	-500	-500
Indexering SD	-307	-909	-905	-1.113	-1.114
Overige mutaties PPN 2024 SD	-347	-713	-133	-522	-445
Meicirculaire 2023	PM	PM	PM	PM	PM
Stand stelpost PPN 2023-2027	642	1.364	2.504	-3.230	-2.876

Onderstaand wordt een nadere uitsplitsing gegeven van de post “Indexering SD” en “overige mutaties PPN 2024 SD”.

² Betreft het Sociaal Domein exclusief de centrumtaken Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang, Beschermd wonen en Brede aanpak dak- en thuislozen (middelen bestemd voor de ZHE-regiogemeenten).

Knelpunten indexering in PPN 2024

Bedragen x € 1.000

	2023	2024	2025	2026	2027
Extra indexatie Wmo en Jeugd		-723	-723	-723	-723
Indexering stelpost SD & taakstelling eigen bijdrage		121	125	-83	-84
Indexering vervoer 2023	-307	-307	-307	-307	-307
Totaal knelpunt Indexering SD	-307	-909	-905	-1.113	-1.114

Overige Mutaties Sociaal Domein in PPN 2024

Bedragen x € 1.000

	2023	2024	2025	2026	2027
Jeugd en Onderwijs					
Bijdrage GR JR	-159	305	702	299	299
Preventie Jeugd		-200	-200	-200	-200
Jeugd met beperking	53	55	55	55	55
Huisvesting JOT	36	-170			
Arbitrage gelden Jeugd		PM	PM	PM	PM
Wmo					
Hulpmiddelen	-162	-178	-178	-178	-178
GGD		-188	-188	-188	-188
Hart veilig Nissewaard		-5	-5	-5	-5
Resterend saldo Wmo invulling taakstelling	417	16	16	16	16
WAMS	PM	PM			
Participatie wet					
Uitkeringen BUIG, loonkosten subsidie & beschut werk	-3.632	-3.889	-3.876	-3.862	-3.785
Rijksinkomsten BUIG	3.500	3.541	3.541	3.541	3.541
Voorfinanciering ontwikkelstappen	-400				
Saldo mutaties PPN 2024	-347	-713	-133	-522	-445

Voor een nadere toelichting op de afzonderlijke posten wordt verwezen naar bijlage II.

De stelpost Sociaal Domein laat voor de jaren 2023 tot en met 2025 een positief saldo zien van respectievelijk € 0,6 miljoen (2023), € 1,4 miljoen (2024) en € 2,5 miljoen (2025). Vanaf het jaar 2026 is vooralsnog sprake van negatieve saldi: - € 3,2 miljoen (2026) en vanaf 2027 - € 2,9 miljoen.

Taakstellingen Sociaal Domein

Naast deze stelpost sociaal domein, zijn taakstellingen in het sociaal domein opgenomen. De volgende taakstellingen worden afgeboekt in de PPN 2024:

Af te boeken taakstellingen SD

Bedragen x € 1.000

	2023	2024	2025	2026	2027
Afbouw SMI	-400	-600	-600	-600	-600
Dagbesteding als algemene voorziening		-200	-200	-200	-200
Toezicht, accountmanagement & kwaliteit	-250	-450	-500	-500	-500
Integrale ingang en toegang		-50			
Hervormingsagenda Jeugd NSW				-800	-800
Lagere lasten Arbitragegeldten Jeugd (volgt in meicirc.)		-700	PM	PM	PM

Nader te bepalen			-500	-500	-500
Totaal af te boeken taakstellingen	-650	-2.000	-1.800	-2.600	-2.600

Na het afboeken van bovenstaande taakstellingen, resteren de volgende taakstellingen in de begroting 2024-2027:

Openstaande taakstellingen SD 2024-2027

Bedragen x € 1.000

	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Gemeentelijke taakstellingen:</i>					
Dagbesteding als algemene voorziening		PM	PM	PM	PM
Integrale ingang en toegang			100	100	100
Minder zware jeugdhulp met verblijf			50	100	100
Verder uitwerking doelen en inspanningen			PM	PM	PM
<i>Taakstelling vanuit het Rijk:</i>					
Lagere lasten Arbitragegelden Jeugd (wijziging meicirc)			3.500	3.500	3.500+PM
Eigen bijdrage Wmo			571	589	589
Totaal openstaande taakstellingen		PM	4.221	4.289	4.289

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar bijlage II.

Reserve Sociaal Domein

Het verloop van de reserve Sociaal Domein ziet er als volgt uit.

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

Reserve Sociaal Domein	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo 1 januari	1.309	8.610	7.432	7.291	7.241	7.191
Saldo besluiten jaarrekening 2022	3.189					
Reeds besloten onttrekkingen begr. 23-27		-1.323	-141	-50	-50	
Reeds besloten stortingen begr. 23-27		2.016				
Reeds besloten overheveling GIDS tbv Jogg	81	-81				
Concept overheveling 2022/2023	1.790	-1.790				
Resultaat SD jaarrekening 2022	2.241					
Saldo 31 december	8.610	7.432	7.291	7.241	7.191	7.191

2.3 Aanpak sluitende begroting 2023 en begroting 2024 - 2027

Op basis van het beschikbare saldo in de begroting, saldo van de technische begroting 2024 – 2027 en de geïnventariseerde knelpunten resteert er voor 2023 een negatief begrotingssaldo. Voor 2024 en 2025 zijn de saldi positief, voor de daaropvolgende jaren is, als gevolg van het financieel ravijn echter sprake van negatieve saldi.

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	2023	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo	-2.412	1.401	3.044	-1.858	-1.586
<i>Dekkingsvoorstellen</i>					
Onttrekking Algemene reserve	2.412				
Nader te bepalen				PM	PM
Saldo	0	1.401	3.044	-1.858	-1.586

Voor het tekort in 2023 wordt voorgesteld om hier een beroep te doen op de Algemene reserve. Voor de jaren 2026 en verder is de vraag hoe hier tot een sluitend financieel perspectief gekomen kan worden een stuk complexer. Dit heeft alles te maken met de onzekerheden over hoe het Rijk met het financieel ravijn om wil gaan en hoe voor deze jaren de herverdeling van het Gemeentefonds uitpakt. Om toch enigszins een denkrichting te bepalen is een aantal scenario's opgesteld die als kader kunnen dienen om de vervolgstappen te kunnen bepalen.

Scenario's financieel perspectief

Bij de vorige perspectiefnota is aangegeven dat als gevolg van het coalitieakkoord op Rijksniveau er voor 2026 en verder sprake is van een financieel ravijn. Dit wordt veroorzaakt doordat met ingang van 2026 het Rijk de koppeling van het Gemeentefonds met de ontwikkeling van de rijksuitgaven heeft losgelaten. Als gevolg daarvan lopen gemeenten zo'n € 3 miljard structureel mis. Tot op heden is het Rijk spaarzaam geweest met informatie hoe zij denken het financieel ravijn op te lossen. Vooralsnog heeft het Rijk toegezegd voor 2026 eenmalig € 1 miljard toe te kennen en bij de Voorjaarsnota 2023 is aangegeven dat deze miljard ook naar de jaren 2027 en verder wordt doorgetrokken. Wat er met de resterende € 2 miljard gaat gebeuren is nog ongewis. Wellicht dat in de meicirculaire 2023 hier nadere informatie over wordt verstrekt.

Daarnaast heeft de herverdeling van het Gemeentefonds per 1 januari 2023 nadelig uitpakkt voor Nissewaard, ca - € 6 miljoen. Vooralsnog wordt dit nadeel beperkt door een suppletie uitkering van € 4,4 miljoen, waardoor het nadeel in de begroting beperkt is tot - € 1,6 miljoen structureel. Echter, in 2025 vindt een evaluatie plaats van de herverdeling waarbij de kans bestaat dat de suppletie uitkering geheel of gedeeltelijk wegvalt.

Gegeven deze onzekerheden is nagedacht over verschillende scenario's. Hoewel er uiteraard diverse mogelijk zijn, is uitgegaan van drie scenario's:

1. Rijk komt met oplossing financieel ravijn + herverdeelnadeel Gemeentefonds verdwijnt;
2. Slechts een deel van het financieel ravijn wordt opgelost en de suppletie uitkering vervalt;
3. Financieel ravijn wordt niet door Rijk opgelost en suppletie uitkering vervalt.

Scenario 1 Rijk komt met oplossing financieel ravijn + herverdeelnadeel Gemeentefonds verdwijnt

Huidige uitgangssituatie:

Structureel nadeel begroting m.i.v. 2027	: - € 1,6 miljoen
<u>Structureel nadeel Sociaal Domein m.i.v. 2027</u>	<u>: - € 2,9 miljoen</u>
Totaal	: - € 4,5 miljoen

Mogelijke ontwikkelingen

Ontbrekende € 2 miljard wordt toegevoegd	: € 8,6 miljoen
<u>Herverdeelnadeel verdwijnt</u>	<u>: € 1,6 miljoen</u>
Totaal	: € 5,7 miljoen

Dit is het meest positieve scenario waarbij het financieel tekort omslaat in een voordelig saldo van € 5,7 miljoen. Het Rijk zorgt in dit scenario voor een oplossing van het financieel ravijn door bijvoorbeeld een verbreding van het eigen gemeentelijk belastinggebied dan wel door de ontbrekende € 2 miljard alsnog aan het Gemeentefonds toe te voegen.

Verder wordt in dit scenario er vanuit gegaan dat het herverdeelnadeel ongedaan wordt gemaakt in de onderhoudsagenda van het Gemeentefonds. Hiervoor is ook een lobby gestart met de andere New Towns en zitten we ook via vertegenwoordiging door de gemeente Zoetermeer aan tafel voor de onderhoudsagenda.

Scenario 2 Slechts een deel van het financieel ravijn wordt opgelost en de suppletie uitkering vervalt

Huidige uitgangssituatie:

Structureel nadeel begroting m.i.v. 2027 : - € 1,6 miljoen

Structureel nadeel Sociaal Domein m.i.v. 2027 : - € 2,9 miljoen

Totaal : - € 4,5 miljoen

Mogelijke ontwikkelingen

Slechts € 1 miljard wordt toegevoegd : € 4,3 miljoen

Suppletie uitkering herverdeelnadeel vervalt : - € 4,4 miljoen

Totaal : - € 4,6 miljoen

In dit scenario komt voor slechts een deel een oplossing voor het financieel ravijn en vervalt de suppletie uitkering. Deze vallen nagenoeg tegen elkaar weg waarmee het op te lossen tekort nagenoeg gelijk blijft op - € 4,6 miljoen structureel.

Scenario 3 Financieel ravijn wordt niet door Rijk opgelost en suppletie uitkering vervalt

Huidige uitgangssituatie:

Structureel nadeel begroting m.i.v. 2027 : - € 1,6 miljoen

Structureel nadeel Sociaal Domein m.i.v. 2027 : - € 2,9 miljoen

Totaal : - € 4,5 miljoen

Mogelijke ontwikkelingen

Ontbrekende € 2 miljard wordt niet toegevoegd: € 0,0 miljoen

Suppletie uitkering herverdeelnadeel vervalt : - € 4,4 miljoen

Totaal : - € 8,9 miljoen

Dit is het meest negatieve scenario. In dit geval komt er geen oplossing vanuit het Rijk voor de resterende € 2 miljard en vervalt de suppletie uitkering. In dit geval zal Nissewaard voor € 8,9 miljoen structureel aan dekkingsmiddelen moeten zien te vinden. Het behoeft geen toelichting dat dat een grote opgave is.

Het college gaat vooralsnog uit van scenario 2 als meest waarschijnlijk. Tegen deze achtergrond is dan ook getracht om de extra meerjarige uitgaven zo veel mogelijk te beperken. Verder zal richting de Perspectiefnota 2025 nagedacht worden over op welke wijze aangedragen knelpunten binnen de betreffende portefeuilles kunnen worden opgevangen. Hierover wordt niet lichtzinnig gedacht omdat daarbij toch keuze op het gebied van de gemeentelijke dienstverlening en producten alsook het daarmee samenhangende kwaliteitsniveau bespreekpunten zijn.

Bezuinigingen zijn op dit moment gelukkig nog niet aan de orde, maar het adagium is wel 'hope for the best, prepare for the worst'. De gemeente heeft ook nog een alternatief in de achterzak: het vormen van een reserve ter dekking van kapitaallasten. Bij de Perspectiefnota 2023 is reeds becijferd dat een dergelijk reserve met een omvang van € 25 miljoen ca € 2 miljoen aan structurele begrotingsruimte kan opleveren. De vorming van een dergelijke reserve gaat wel ten laste van de Algemene reserve. Deze is gelukkig van voldoende omvang om deze optie mogelijk te maken. Ook de weerstandratio (verhouding benodigd weerstandsvermogen in relatie tot potentiële risico's / beschikbaar weerstandsvermogen) blijft dan nog ruim boven de streefwaarde van 1.

Het college gaat er vanuit dat het Rijk haar verantwoordelijkheid neemt en er voor zorgdraagt dat gemeenten er financieel niet op achteruitgaan; met andere woorden een volledige compensatie voor het financieel ravijn. Echter, zoals aangegeven, houdt het college ook rekening met financieel minder gunstige ontwikkelingen.

Het is nu afwachten wat er in de mei- dan wel septembercircularie 2023 door het Rijk aan informatie wordt verschaft.

2.4 Openstaande taakstellingen

Naar aanleiding van de vorige begroting(en) staan nog een aantal taakstellingen open.

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

Openstaande taakstellingen	2023	2024	2025	2026	2027
Accommodaties	92	108	108	108	108
ICT/zaaksysteem	130	135	135	135	135
ICT - invullingsvoorstel	-60	-60	-60	-60	-60
Belastingtaken	100	100	100	100	100
Belastingtaken – invullingsvoorstel	-100	-100	-100	-100	-100
Totaal openstaande taakstellingen	162	183	183	183	183

Accommodaties

Over de invulling van (het restant) van deze taakstelling zal nader worden geadviseerd.

ICT/Zaaksysteem

Momenteel loopt een inventarisatie van alle applicaties binnen de gemeente, welke kosten daarmee samenhangen en wie de gebruikers zijn. Op basis van deze inventarisatie zal nader bepaald worden van welke applicaties afscheid genomen kan worden. Er is een nader invullingsvoorstel in concept klaar voor een bedrag van € 60.000. Dit zal naar verwachting op korte termijn ter besluitvorming worden aangeboden.

Belastingtaken

Van de oorspronkelijk taakstelling van € 300.000 resteert nog € 100.000. Het advies over de invulling van het resterende deel is in concept klaar en zal naar verwachting op korte termijn ter besluitvorming worden aangeboden.

2.5 Investeringskredieten

In bijlage V is een overzicht van de investeringskredieten opgenomen zoals deze voor het lopende jaar beschikbaar zijn gesteld en voor de komende jaren verwacht worden. Zoals is te zien staat er voor 2023 een bedrag van € 17 miljoen aan lopende investeringen open. De kapitaallasten die met deze investeringen samenhangen zijn al via eerdere besluitvorming gedekt in de begroting.

2.6 Ontwikkelingen Algemene reserve

Voor een compleet beeld van het financieel perspectief zijn zowel de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van de exploitatie als de Algemene reserve van belang. Deze laatste vormt immers de belangrijkste buffer om risico's op te vangen. Deze risico's betreffen voornamelijk de grondexploitaties en de algemene uitkering.

De verwachte ontwikkeling van de Algemene reserve er als volgt uit.

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

Verloop Algemene reserve	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo 1-1 (begroting)	61.704	52.762	52.112	52.112	52.112
Jaarrekening 2022 (voor account. controle) (1)	3.733				
Overheveling 2022 -> 2023 (concept)	-6.370				
Reeds opgenomen in begroting 2023 – 2026	-2.694	-650			
<i>Voorstellen Perspectiefnota 2024</i>					
Onttrekking nadelig saldo 2023	-2.412				
Schenking ramp Turkije en Syrië	-50				

Storting reserve Nn2040	-960				
Investerings/vergoedingen i.k.v. verordening Onderwijshuisvesting	-189				
Saldo 31-12 (rekening)	52.762	52.112	52.112	52.112	52.112

(1) Deze post is een voorlopige inschatting en nog onder voorbehoud van vaststelling door de gemeenteraad van de betreffende financiële stukken.

Naast de Algemene reserve beschikt de gemeente Nissewaard ook nog over andere (bestemmings-) reserves. In bijlage IV is hiervan het verloop terug te vinden.

2.7 Verloop weerstandsratio

De gemeentelijke huishouding is zowel beleidsmatig als financieel zeer omvangrijk. Hier zijn onvermijdelijk risico's mee verbonden. Om het financiële huishoudboekje op orde te houden is het zaak om bewust met deze risico's bezig te zijn (risicomanagement). Dit begint met het in kaart brengen van potentiële risico's en de daarmee samenhangende financiële effecten, het (waar) mogelijk reduceren van deze risico's en zorgen voor voldoende weerstandsvermogen om de financiële effecten die met de risico's samenhangen op te kunnen vangen. Jaarlijks wordt de gemeenteraad hierover via de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheer in de begroting en jaarrekening geïnformeerd en geadviseerd.

Uitgaande van de bij de jaarrekening 2022 bepaalde benodigde weerstandscapaciteit, de reserves welke tot de weerstandscapaciteit worden gerekend en de standen van de reserves zoals vermeld in bijlage IV, ziet het verloop van de weerstandsratio er als volgt uit.

Bedragen x € 1.000 "-" = nadelig

	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027
Benodigde weerstandscapaciteit 90% (ceteris paribus jaarrekening 2022)	15.958	15.958	15.958	15.958	15.958
Algemene reserve	61.704	52.762	52.112	52.112	52.112
Reserve Sociaal Domein	8.610	7.432	7.291	7.241	7.191
Reserve Beheer	9.048	8.719	7.939	7.945	7.951
Totaal weerstandsvermogen	79.362	68.913	67.342	67.298	67.254
Weerstandsratio	4,97	4,32	4,22	4,22	4,21

De streefwaarde van de weerstandsratio bedraagt 1. Op basis van het bovenstaande meerjarenoverzicht beschikt de gemeente Nissewaard over een "uitstekend" weerstandsvermogen.

2.8 Stelpost loon- en prijsstijging

Jaarlijks krijgt de gemeente via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds compensatie voor de verwachte loon- en prijsstijgingen. Omdat onze begroting in constante prijzen wordt geraamd, worden de meerjarige loon- en prijsstijging bij de raming van de algemene uitkering buiten beschouwing gelaten. Immers, wanneer de verwachte loon- en prijsstijging voor 2025 reeds als beschikbare ruimte bij de voor de begroting 2024 – 2027 wordt betrokken, is er bij het opstellen van de begroting 2025 – 2028 geen ruimte meer om de loon- en prijsstijging 2025 te kunnen betalen. Dit neemt niet weg dat er wel inzicht gegeven kan worden in de loon- en prijscompensatie welke de komende jaren via de algemene uitkering verwacht wordt. Ten behoeve van dit inzicht wordt de algemene uitkering inclusief de loon- en prijscompensatie voor de komende jaren geraamd. Deze

loon- en prijscompensatie wordt vervolgens geparkeerd op een stelpost, ter dekking van de verwachte loon- en prijsstijgingen bij de komende begrotingen.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Loon- en prijscompensatie Algemene Dienst 2024 t/m 2027 cumulatief	6.539	12.600	18.739	18.739
Loon- en prijscompensatie 2024 – reeds verwerkt in het saldo van de technische begroting 2024 – 2027	-6.539	-6.539	-6.539	-6.539
Vrijval op basis van decembercirculaire 2022 – reeds verwerkt in het saldo van de technische begroting 2024 – 2027		-1.108	-2.542	-2.542
Saldo loon- en prijscompensatie Algemene Dienst 2024 t/m 2027 cumulatief	0	4.953	9.658	9.658*

*Bij de meicirculaire 2023 wordt duidelijk hoeveel loon- en prijscompensatie voor 2027 beschikbaar is. Dit zal vervolgens aan deze stelpost worden toegevoegd.

Algemene dienst

Daarmee wordt in de begroting 2024 – 2027 de volgende stelpost loon- en prijscompensatie voor 2025 t/m 2027 opgenomen.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Loon- en prijscompensatie Algemene Dienst 2024 t/m 2027 cumulatief		4.953	9.658	9.658*

*Bij de meicirculaire 2023 wordt duidelijk hoeveel loon- en prijscompensatie voor 2027 beschikbaar is. Dit zal vervolgens aan deze stelpost worden toegevoegd.

Deze stelpost wordt betrokken bij het opstellen van de begrotingen 2025 en verder.

2.9 Stelpost areaalmutaties

Het aantal woningen en inwoners fluctueert van jaar tot jaar. Hoewel dit op het totaal van beperkte omvang is, kan dit wel extra lasten voor de gemeente met zich meebrengen alsook extra baten. Zo zal bijvoorbeeld het bouwen van extra woningen leiden tot een groter gebied dat beheert moet worden. Daar staat dan weer tegenover dat de extra woningen en inwoners leiden tot een hogere algemene uitkering en meer OZB-inkomsten. Een en ander vice versa bij een daling van het aantal woningen en inwoners.

Net als de hierboven genoemde meerjarige loon- en prijscompensatie is het de bedoeling om hiermee meer inzicht te creëren in de verwachte toekomstige groei (en krimp) van onze gemeente. Het verloop van de stelpost ziet er als volgt uit. Hierbij is rekening gehouden met de voorgestelde onttrekking voor het knelpunt areaaluitbreiding Beheer.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Onderwerp	2023	2024	2025	2026	2027
Stelpost Areaalmutaties	343	365	389	481	481
Inzet knelpunten Perspectiefnota 2024	-343	-365	-389	-481	-481
Areaalmutaties OZB 2024 t/m 2027		PM	PM	PM	PM
Saldo	0	0	0	0	0

Met het opstellen van de programmabegroting 2024 – 2027 zal deze stelpost verder worden geactualiseerd.

3. Indeling programmabegroting 2024 - 2027

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de indeling aangegeven voor de programmabegroting 2024 – 2027. Per programma is, conform de programmabegroting 2023 -2026 een aantal thema's benoemd welke de (politieke) essentie van het betreffende programma weergeven. Per thema worden vervolgens de volgende punten aangegeven:

- Wat willen we bereiken? (doelen en indicatoren)
- Wat gaan we daarvoor doen? (activiteiten, inzet, etc.)
- Financiën (lasten en baten)
- Verbonden partijen

Naast de onderstaande programma's en thema's zal de programmabegroting, net als in de vorige gemeenteraadsperiode een bestuurlijke samenvatting (hoofdpunten beleid en financiën), paragrafen (specifieke onderwerpen) en de financiële begroting (financieel technische informatie over de opbouw van de begroting) bevatten.

3.2 Programma's

1. Bestuur en dienstverlening

Thema's

- 1.1 Bestuur
- 1.2 Burgerzaken
- 1.3 Dienstverlening

2. Schoon, heel en veilig

Thema's:

- 2.1 Openbare orde & veiligheid
- 2.2 Beheer openbare ruimte
- 2.3 Accommodaties & parkeren

3. Duurzaam ontwikkelen en wonen

Thema's:

- 3.1 Ruimtelijke ontwikkeling
- 3.2 Bereikbaarheid & mobiliteit
- 3.3 Duurzaamheid
- 3.4 Wonen
- 3.5 Bouwprojecten & grondexploitatie

4. Ondernemen en ontspannen

Thema's:

- 4.1 Economie
- 4.2 Cultuur
- 4.3 Recreatie & toerisme
- 4.4 Cultureel erfgoed
- 4.5 Sport
- 5. Leren, participeren en ondersteunen

Thema's:

- 5.1 Onderwijs
- 5.2 Thuis in Nissewaard
- 5.3 Maatwerk Jeugd
- 5.4 Maatwerk volwassenen
- 5.5 Werk, inkomen, armoedebelid & emancipatie
- 5.6 Volksgezondheid

6. Overzichten

Thema's:

- 6.1 Ondersteuning organisatie
- 6.2 Treasury
- 6.3 Vennootschapsbelasting
- 6.4 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
- 6.5 Onroerende Zaakbelasting
- 6.6 Overige belastingen
- 6.7 Overige baten en lasten

3.3 Paragrafen

- Lokale Heffingen
- Weerstandsvormogen en risicobeheer
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Openbaarheid (Woo)

4. Bijlage I Indexatie

De meerjarenraming van Nissewaard wordt in constante prijzen geraamd, dat wil zeggen de baten en lasten worden meerjarig niet geïndexeerd. Deze indexatie wordt op jaarbasis gedaan bij het opstellen van de nieuwe (technische) begroting voor het komende dienstjaar en vastgelegd in de perspectiefnota. Het uitgangspunt voor deze indexatie is dat de baten en lasten met de inflatie meebewegen.

Bij het indexeren zijn er vier mogelijkheden:

- Geen indexatie
- Alleen loonindexatie
- Alleen prijsindexatie
- Gemengde indexatie

Op basis van de soort kosten is per lasten- en baten categorie bepaald welke indexatie van toepassing is.

Voor de indexatie van de begroting 2024 wordt teruggekeken naar eerdere indexatie prognoses op basis van de realisatiecijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hiervoor afgeeft. Voor de prognoses van indexatie maken we gebruik van de informatie van het Centraal Planbureau (CPB) de Macro Economische Verkenning (MEV) en het Centraal Economisch Plan (CEP).

4.1 Prijzen

Deze indexatie wordt gebruikt voor de materiële budgetten.

Herberekening 2022

In de Perspectiefnota 2023 is uitgegaan van 2,5% als stijgingspercentage materiële kosten 2022. Op basis van het CBS is het inflatiepercentage 2022 op 10% uitgekomen. In de Perspectiefnota 2024 vindt er dan ook een correctie plaats van 7,5%.

Inschatting 2023

In de Perspectiefnota 2023 is 2% opgenomen als stijgingspercentage materiële kosten 2023. Op basis van de prognose van het CPB september 2022 wordt voor 2023 een stijgingspercentage van 4,3% voorspeld. In de Perspectiefnota 2024 vindt er dan ook een correctie plaats van 2,3%.

Inschatting 2024

De prognose voor 2024 wordt geschat op 3%. Dit, gegeven de inschatting voor 2023 en het streefpercentage van de Europese Centrale Bank van 2%.

Ten opzichte van de begroting 2023 vindt daarmee een prijsindexatie plaats van 12,8% (7,5% nacalculatie 2022 + 2,3% bijstelling inschatting 2023 + 3% inschatting 2024).

Conclusie: Indexatie prijzen 2023 +12,8 %

4.2 Lonen

De huidige CAO loopt van 1 januari 2023 tot 1 januari 2024.

Voor de berekening van het stijgingspercentage voor personele kosten in 2024 worden de volgende componenten meegenomen:

- a. Gevolgen van CAO-ontwikkelingen.
- b. Wijzigingen in de werkgeverspremies, zoals pensioen-, WAO- en ziektekostenpremies.
- c. Reguliere jaarlijkse periodieke verhogingen van individuele loonkostenontwikkelingen.

Herberekening 2022

In de Perspectiefnota 2023 is 2,47% opgenomen als stijgingspercentage loonkosten 2022. Hierop vindt geen verdere correctie plaats.

Inschatting 2023

In de Perspectiefnota 2023 is 3,1% opgenomen als stijgingspercentage loonkosten 2023. In de Perspectiefnota 2024 wordt dit percentage 7,53%, derhalve een correctie van 4,43%. Dit betreft een correctie op de raming van de CAO-stijging van 5% en – 0,57% daling van de werkgeverslasten.

Inschatting 2024

Voor 2024 wordt een stijging van de loonkosten geraamd van 3,5%. Dit bestaat uit 3% verwachte stijging van het CAO gerelateerd loon en 0,5% als verwachte stijging werkgeverslasten.

Herberekening 2022

CAO ontwikkelingen	3,17%	3,17%	0,00%
Werkgeverspremies	-0,70%	-0,70%	0,00%
			0,00%*

Inschatting 2023

CAO ontwikkelingen	2,60%	7,60%	5,00%
Werkgeverspremies	0,50%	-0,07%	-0,57%
			4,43%*

Inschatting 2024

CAO ontwikkelingen	0,00%	3,00%	3,00%
Werkgeverspremies	0,00%	0,50%	0,50%
			3,50%*

*De periodieken en loonontwikkeling wordt met ingang van de begroting 2022 – 2025 niet langer als percentage in de technische begroting verwerkt, maar als bedrag.

De effecten 2022, 2023 en 2024 bij elkaar geteld geven een indexatie voor lonen van 7,93% ten opzicht van de begroting 2023.

<i>Conclusie : Indexatie lonen 2023 +7,93%</i>

4.3 Samengesteld percentage

Bepaalde budgetten in de begroting bestaan zowel uit prijs- als looncomponenten. Bijvoorbeeld subsidies aan instellingen. Voor de indexatie van deze budgetten wordt uitgegaan van een samengesteld percentage van het geraamde prijs- en loonstijgingspercentage op basis van een verhouding van 50% materiële en 50% personele kosten.

De berekening hiervan ziet er als volgt uit:

50% x stijging personele kosten	:	50% x 7,93%	= 3,97%
50% x prijsstijging	+	50% x 12,80%	= 6,40% +
stijging samengestelde budgetten	:		10,37%

Conclusie : Indexatie samengestelde budgetten +10,37%

De indexatie van de samengestelde budgetten is tevens de basis voor de indexatie van de belastingen en tarieven. Echter, voor 2023 is reeds deels rekening gehouden met de hogere prijsstijging. Hierdoor komt het stijgingspercentage voor de belastingen en tarieven voor 2024 uit op 8,82%. Berekening laten

Conclusie : Indexatie belastingen en tarieven 2024 +8,82%

4.4 Toelichting berekeningswijze belastingen (OZB) en tarieven (riolering)

Hierboven is aangegeven dat het indexatiepercentage voor de gemeentelijke belastingen en tarieven voor 2024 8,82% bedraagt. Houdt dat nu ook in dat daarmee het *stijgingspercentage* van de belastingen en tarieven voor 2024 automatisch 8,82% bedraagt? Nee, het uiteindelijke stijgingspercentage kan afwijken. Dit kan geïllustreerd worden aan de hand van een drietal voorbeelden: de OZB-tarieven, het rioolrecht en de afvalstoffenheffing.

OZB

Voor de OZB-tarieven zijn er naast het indexatiepercentage diverse andere factoren van invloed op de hoogte van het stijgingspercentage. Gedacht kan worden aan de waarde-ontwikkeling van woningen. Wanneer woningen meer waard worden, daalt het OZB-tarief. Wanneer woningen minder waard worden, stijgt dit tarief. Hierdoor wordt een door de tijd heen zo gelijkmatig mogelijke belastingdruk bewerkstelligd. Wanneer deze correctie niet zou plaatsvinden, zou dat flinke schommelingen veroorzaken in het bedrag dat inwoners jaarlijks aan OZB moeten betalen, maar ook wat de gemeente jaarlijks aan OZB ontvangt. Dit is voor onze inwoners niet wenselijk, maar ook niet voor de gemeente. Hiermee zouden flinke schommelingen in de begroting kunnen ontstaan, wat het moeilijker maakt om een stabiel gemeentelijk beleid te voeren.

Daarnaast wordt in de hoogte van de tarieven rekening gehouden met bijvoorbeeld 'oninvorderbare aanslagen'. Waarom gebeurt dat? Het is de bedoeling dat de in de (technische) begroting geraamde OZB-inkomsten worden binnen gehaald, in dit geval vermeerderd met 8,82%. Wanneer geen rekening gehouden zou worden met 'oninvorderbaar' zou de geraamde belastingopbrengst nooit gehaald worden met als gevolg een tekort in de begroting en een nadeel bij de jaarrekening. Bij het bepalen van de OZB-tarieven voor 2024 wordt gekeken naar de in de begroting 2023 geraamde opbrengst. Deze wordt vermenigvuldigd met 8,82%. Daarmee is de te innen OZB-opbrengst bepaald. Vervolgens wordt rekening gehouden met oninvorderbaar, leegstand (bij niet-woningen) en waardemutaties. Ter illustratie:

Opbrengst OZB begroting 2023 + 8,82% inflatiestijging = te realiseren opbrengst OZB 2024.

Te realiseren opbrengst OZB 2024 = totale waarde onroerend goed x OZB-tarief 2024

Om het tarief 2024 te bepalen wordt dus de te realiseren opbrengst OZB 2023 als uitgangspunt genomen. Vervolgens wordt in de tariefsbepaling rekening gehouden met (mutaties ten aanzien van) waardeontwikkeling als gevolg van bezwaarschriften, oninvorderbaar en leegstand.

Rioolrecht

Het tarief voor het rioolrecht is naast de hoogte van het inflatiepercentage afhankelijk van de kosten welke de gemeente moet maken om de afvoer van (afval)water te regelen. Zo leiden meer investeringen (kosten) tot een hoger tarief.

Afvalstoffenheffing

Ook voor dit tarief geldt dat er meer aspecten van invloed zijn dan alleen het inflatiepercentage. In dit geval zijn vooral de hoeveelheid aangeboden afval en de verwerkingskosten van dat afval bepalende factoren.

De belastingtarieven worden in concept berekend bij de begroting 2024 waarna in december 2023 de tarieven ter definitieve vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

5. Bijlage II Overzicht knelpunten 2023 – 2027

Onderstaand wordt een overzicht inclusief bijbehorende toelichting weergegeven van de geïnventariseerde knelpunten voor 2023 – 2027.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2023	2024	2025	2026	2027
Bestuur en dienstverlening							
Bestuur							
1.	Schenking NTO + Fonds VNG i.v.m. ramp Turkije en Syrië	Lasten	-50				
	Algemene reserve	Baten	50				
2.	Placebranding	Lasten		-100	-100		
Dienstverlening							
3.	Digitale toegankelijkheid en begrijpelijkheid	Lasten		-75	-75	PM	
Totaal Bestuur en dienstverlening			0	-175	-175	0	0
Schoon, heel en veilig							
Openbare orde en veiligheid							
4.	Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR)	Lasten	-390	-179	-340	-503	-503
5.	Horeca stewards	Lasten		PM	PM	PM	PM
6.	Jeugdboa's (2 fte)	Lasten		-180	-180	PM	PM
7.	Onderzoek afhandeling huisverboden	Lasten	-25				
Beheer openbare ruimte							
8.	Indexering kapitaallasten meerjaren investerings-schema	Lasten	PM	PM	PM	PM	PM
9.	Indexering contracten, uitbreiding areaal en nieuwe contracten	Lasten	-831	-871	-871	-1.389	-1.389
	Stelpost Areaalmutaties	Lasten	277	299	323	415	415
10.	Uitvoeringsplan groot onderhoud beheer openbare ruimte 2024 - 2027	Lasten	-863	-1.772	-1.194	-1.333	-1.207
	Instellen reserve Groot onderhoud	Baten	863	1.772	1.194	1.333	1.207
11.	Prijsindexatie contracten Groot Onderhoud	Lasten		-31	-31	PM	PM
12.	Onderhoud stedelijk water	Lasten		-300	-300	PM	PM
	Rioolrecht	Baten		100	100	PM	PM
13.	Stelpost Beheer (vervangingsopgave)	Lasten			-50	PM	PM
14.	Areaaluitbreidingen	Lasten	-66	-66	-66	-66	-66
	Stelpost Areaalmutaties	Baten	66	66	66	66	66

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2023	2024	2025	2026	2027
15.	Minder inkomsten reclame	Lasten		-27	-27	PM	PM
16.	Riolering - gemaal Braband	Lasten	-2.500				
	Voorziening Riolering	Baten	2.500				
17.	Riolering - onderhoud gemalen	Lasten	-100	-100	-100	-100	-100
	Voorziening Riolering (2023) en rioolrecht (2024 en verder)	Baten	100	100	100	100	100
18.	Wijkaanpak	Lasten	-1.000				
	Reserve Herstructurering wijken	Baten	1.000				
19.	Inhuur VTH	Lasten	-51				
	Accommodaties en parkeren						
20.	Indexering kapitaallasten meerjaren investerings-schema	Lasten	PM	PM	PM	PM	PM
21.	Indexatie planmatig onderhoud	Lasten		-78	-77	PM	PM
22.	Openluchtwembaden - subsidieregeling	Lasten		-20	-20	PM	PM
23.	Advieskosten verduurzamen	Lasten	-50	-50	-50	PM	PM
	Reserve Duurzaamheid	Baten	50				
	Totaal Schoon, heel en veilig		-1.020	-1.337	-1.523	-1.477	-1.477
	Duurzaam ontwikkelen en wonen						
	Ruimtelijke ontwikkeling						
24.	Nn2024 - formatie progr.man. + ondersteuning + uitvoering	Lasten		-320	-320	-320	
	Instellen reserve Nn2040 t.l.v. Algemene reserve	Baten		320	320	320	
25.	Beheerder buitenruimte/taak elektr. Installatieverantwoordelijke	Lasten		-90	-90	PM	PM
26.	Strategisch adviseur Ruimtelijke Ontwikkelingen	Lasten		-60			
27.	Brug over de haven	Lasten		-16	-16	-16	-16
28.	Opstellen Omgevingsplan	Lasten		PM			
29.	Onderhouden Omgevingsplan	Lasten		-22	-22	PM	PM
30.	Bestuursopdracht bodem	Lasten		PM	PM	PM	PM
31.	Geo adviseur (i.r.t. Omgevingswet)	Lasten		-100	-100	PM	PM
32.	Regelanalist (i.r.t. Omgevingswet, 0,5 fte)	Lasten		-50	-50	PM	PM

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2023	2024	2025	2026	2027
33.	Beleidsmedewerker milieu (0,33 fte) (i.r.t. Omgevingswet)	Lasten		-32	-32	PM	PM
34.	Bouwleges	Baten	480				
	Bouwleges - advieskosten en inhuur	Lasten	-480				
35.	Windturbines	Lasten	569	144	123		
	Windturbines	Baten	-569	-144	-123		
	Bereikbaarheid en mobiliteit						
36.	Medewerker verkeerszaken t.b.v. laadpalen (0,33 fte)	Lasten	-20	-20	-40	-40	-40
	Dekking subsidie duurzaamheid	Baten	20	20	40	40	40
37.	Public Affairs - lobby A4-Zuid	Lasten		-50	-50		
	Duurzaamheid						
38.	Klimaatadaptatie	Lasten		-100	-100		
	Voorziening Riolering	Baten		100	100		
	Wonen						
39.	Investering woonwagens	Lasten		-14	-14	-14	-14
	Totaal Duurzaam ontwikkelen en wonen		0	-434	-374	-30	-30
	Ondernemen en ontspannen						
	Economie						
40.	Gevefonds Voorstraat	Lasten		-50			
	Cultuur						
41.	Cultuursubsidies aan culturele organisaties	Lasten		-7	-12	PM	PM
42.	Exploitatie De Stoep	Lasten		-200	-200	PM	PM
	Recreatie & toerisme						
43.	Versterken beleving Oude Maas realisatie fiets- en voetpad inclusief verlichting	Lasten			PM	PM	PM
	Sport						
44.	Hogere kosten pumptrack	Lasten		-22	-22	-22	-21
	Aanbestedingsvoordeel zwembad	Lasten		22	22	22	21
45.	Hogere energiekosten maatschappelijke gebouwen	Lasten	PM	PM	PM	PM	PM
	Totaal Ondernemen en ontspannen		0	-257	-212	0	0

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2023	2024	2025	2026	2027
Leren, participeren en ondersteunen							
<i>Onderwijs</i>							
46.	Indexering investeringen onderwijshuisvesting	Lasten	PM	PM	PM	PM	PM
47.	Integraal Huisvestingsplan (IHP)	Lasten					PM
48.	Investeringen/vergoedingen i.k.v. verordening Onderwijshuisvesting	Lasten	-189	-47			
	Algemene reserve	Baten	189				
49.	Kostenstijging nieuwbouw My College	Lasten				-105	-104
50.	Kostenstijging nieuwbouw Penta mavo	Lasten					-173
51.	Kostenstijging IKC Elementen Schenkel	Lasten				-25	-25
52.	Zonnepanelen op dak IKC Sterrenkwartier	Lasten	PM	PM	PM	PM	PM
	Inkomsten onderwijs en kinderdagopvang	Baten	PM	PM	PM	PM	PM
	Totaal Leren, participeren en ondersteunen		0	-47	0	-130	-302
Overzichten							
<i>Ondersteuning organisatie</i>							
53.	Oplopende rente leningen	Lasten			PM	PM	PM
54.	CAO gemeenten	Lasten	-3.000				
	Vrijval analyseverschil p- lasten (pb 2023 - 2026)	Lasten	249				
55.	Arbo voorzieningen	Lasten		-24	-24	PM	PM
56.	Centraal opleidingsbudget	Lasten		-180	-152	PM	PM
57.	Werving en selectie (arbeidsmarktstrategie)	Lasten		-53	-53		
58.	Beveiliging gebouwen - hogere indexatie	Lasten		-73	-73	PM	PM
59.	Pensioenuitkeringen ex- bestuurders	Lasten	-14	-14	-14	-14	-14
<i>Algemene uitkering</i>							
60.	Herverdeeleffect GF	Baten					PM
	Sociaal Domein 37%	Lasten					PM
61.	Financieel ravijn GF	Baten					PM
	Sociaal Domein 37%	Lasten					PM
62.	Accres - volumedeel op basis van BBP (VJN 2023)	Baten					705
	Sociaal Domein 37%	Lasten					-261
OZB en overige belastingen							
63.	Verlaging marktgeden	Baten		-21	-21	-21	-21
	Belastingopbrengsten	Baten		21	21	21	21
	Totaal Overzichten		-2.765	-344	-316	-14	430

Nr.	Omschrijving	Lasten/ Baten	2023	2024	2025	2026	2027
64.	Sociaal Domein		0	0	0	0	0
	Totaal knelpunten		-3.785	-2.594	-2.600	-1.651	-1.379

Toelichting knelpunten

5.1 Bestuur en dienstverlening

Bestuur

1. Schenking Nederlands-Turks Ontmoetingscentrum (NTO) + Fonds Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) i.v.m. ramp Turkije en Syrië / Algemene reserve
Voor de ramp in Turkije en Syrië is eerder € 50.000 beschikbaar gesteld. Voorgesteld wordt om deze lasten te dekken via de Algemene reserve.

2. Placebranding

Placebranding draagt bij aan het imago en de naamsbekendheid van Nissewaard bij bewoners, bedrijven, bezoekers en partners. Dit is om toekomstbestendige, aantrekkelijke, vitale, woon- en werkgemeente te zijn en te blijven.

In 2021 heeft de raad het college gevraagd de signatuur "Next Generation" verder uit te werken. In 2022 is vervolgens gestart met de implementatie van Placebranding (en beeldmerk) en is het Uitvoeringsplan 2022 – 2025 opgesteld. Gekoppeld aan het Uitvoeringsplan 2022 – 2025 is een jaarplan 2023 opgesteld voor de uitvoering van Placebranding.

Placebranding Nissewaard wordt ingezet als middel, dat kan bijdragen aan een nieuw imago en een verbrede naamsbekendheid van Nissewaard bij bewoners, bedrijven, bezoekers en partners. We zetten met elkaar het merk Nissewaard neer door te bouwen aan een goede naamsbekendheid en een positief imago Nissewaard. Het ontwikkelen en bekliven van Placebranding is een proces van de lange adem. Het is integraal bouwen aan naamsbekendheid en imago. De implementatie van het merk Nissewaard vraagt voor de komende jaren om uitvoering te geven aan met elkaar samenhangende activiteiten aan de hand van vier programmalijnen. Daarnaast zal in de komende jaren Placebranding structureel ingebed dienen te worden in de gemeentelijke organisatie.

Dienstverlening

3. Digitale toegankelijkheid en begrijpelijkheid

Er is continu aandacht nodig voor digitale inclusie. Voor alle websites, app's en webapplicaties moeten toegankelijkheidsverklaringen en verbeterplannen worden opgesteld. Brieven en informatie op websites moet herschreven worden (bij voorkeur op B1-taalniveau). De implementatie van het Besluit Digitaal Toegankelijke Overheid (BDTO) vraagt om regie op websites/app's/webapplicaties, een projectmatige aanpak en borging van werkafspraken.

5.2 Schoon, heel en veilig

Openbare orde en veiligheid

4. Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR)

In de 1e begrotingswijziging/kadernota 2024 van de VRR is aangegeven dat de hogere indexatie en de gevolgen van de herstructurering van het gemeentefonds een nadelig effect hebben op de bijdrage per gemeente voor het DVO. Voor de gemeente Nissewaard valt dit nadelig uit. De VRR houdt voor haar meerjarenbegroting (2025 en verder) reeds rekening met een deel nacalculatie voor 2023 - 2024. Dit is echter in strijd met de gemaakte afspraken omtrent de indexeringsmethodiek voor gemeenschappelijke regelingen omdat een dergelijke nacalculatie pas in

de begroting 2025 – 2028 thuis hoort. In de meerjarenbegroting voor Nissewaard wordt hier dan ook nog geen rekening gehouden.

5. Horeca stewards

De wens is om de inzet van Horeca stewards verder uit te breiden. Echter, gezien de beperkte financiële mogelijkheden is deze post vooralsnog als PM opgenomen.

6. Jeugdboa's (2 fte)

In het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026, zoals vastgesteld door de raad op 22 maart 2023, wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de combinatie jeugd en criminaliteit. In de afgelopen tijd is gebleken dat in Nissewaard de problematiek die gepaard gaat met jeugdoverlast, serieuze vormen aanneemt. Door kwetsbare jongeren eerder in beeld te krijgen, kunnen de gemeente en haar partners sneller ingrijpen. Zo kan worden voorkomen dat deze jongeren afglijden in de criminaliteit en een kans op een goede toekomst missen.

De jeugdboa is bij uitstek een goede ingang bij de jonge jeugd. Deze boa is specifiek getraind om om te gaan met jongeren en tijdig te signaleren of er een kans bestaat op het afglijden in de criminaliteit. In combinatie met de partners bij de politie en in de zorgketen kan er zo een sluitende en structurele aanpak worden opgezet met als doel ervoor te zorgen dat deze jeugd ook een goede toekomst tegemoet kan gaan.

Op dit moment is binnen de huidige bezetting van de boa's 2 fte gereserveerd voor boa's met een taakaccent jeugd. Dat betekent dat naast het wijkwerk in de vorm van meldingen en verbinding maken met de wijk voor een deel ruimte bestaat om contact te leggen met jeugd en deze uit de anonimiteit te halen. Gezien de hoeveelheid wijkwerk op andere onderwerpen, krijgt het onderwerp jeugdoverlast niet altijd de aandacht die het nodig heeft om een goed geborgde aanpak te kunnen garanderen die nodig is om hetgeen in het Integraal Veiligheidsplan is opgenomen te realiseren. Een uitbreiding met 2 fte boa alleen gericht op jeugd is hierbij een vereiste.

7. Onderzoek afhandeling huisverboden

Er wordt onderzoek gedaan naar de taken en werkzaamheden op het snijvlak van zorg en veiligheid. Hieruit moet onder andere duidelijk worden waar de afhandeling van huisverboden in onze organisatie gepositioneerd moet worden. Tot dit duidelijk is, wordt ingehuurd.

Beheer openbare ruimte

8. Indexering kapitaallasten meerjaren investeringsschema

Ten aanzien van de openstaande en geplande kredieten zal bekeken worden in hoeverre extra financiële ruimte nodig is in relatie tot prijsstijgingen.

9. Indexering contracten, uitbreiding areaal en nieuwe contracten / Stelpost Areaalmutaties

In de begroting is rekening gehouden met een indexeringspercentage van 3,5%. In de lopende contracten staat opgenomen met welk percentage de aannemers mogen indexeren. Dit percentage bedraagt in de meeste gevallen de CBS-index. De CBS-index voor groen, begraaftplaatsen, water en openbare verlichting bedraagt 10,4%. Voor gesloten verhardingen bedraagt het percentage 14,4% en voor open verhardingen 8,8%.

Hiernaast is sprake van een uitbreiding op de areaalgegevens als gevolg van de uitbreiding van wijken en woningen. Ook heeft een aannemer zijn contract met ingang van 2023 opgezegd, waardoor dit contract opnieuw op de markt gezet moest worden. Het nieuwe contract omvat een aanzienlijk hoger bedrag dan het oude contract.

10. Uitvoeringsplan groot onderhoud beheer openbare ruimte 2024 – 2027 / Instellen reserve Groot onderhoud

Voor de disciplines spelen, groen, water en begraven zijn uitvoeringsplannen gemaakt voor de periode 2024-2027. Voor deze periode worden extra kosten boven het bestaand structureel budget

geconstateerd. Voorgesteld wordt om hiervoor een reserve Groot onderhoud in te stellen ten laste van de reserve Beheer. Op termijn is het de bedoeling om een voorziening te vormen om fluctuaties in het groot onderhoud op te kunnen vangen.

11. Prijsindexatie contracten Groot Onderhoud

De contracten van groot onderhoud van openbare verlichting (Unsal) en civieltechnische kunstwerken (GKB) worden via de GWW-index hoger geïndexeerd dan de budgetten in de begroting.

12. Onderhoud stedelijk water / Rioolrecht

Voor onderhoud van het stedelijk water wordt momenteel een beleids-beheerplan Stedelijk Water opgesteld voor het onderhoud van sloten, duikers, fontein, beschoeiingen en peilbuizen. De raming van de structurele lasten zijn hoger dan de huidige budgetten. De overschrijding kan 1/3e deel worden toegerekend aan riolering.

13. Stelpost Beheer (vervangingsopgave)

De stelpost Beheer wordt ingezet om kapitaallasten te dekken van de vervangingsinvesteringen van wegen, openbare verlichting, beschoeiingen, VRI's, sportvoorzieningen en civieltechnische kunstwerken. Hieronder vallen de verdere reconstructies in Noord en Waterland, vervanging van bruggen en sportvoorzieningen zoals de voetbalkooi in de Elementen.

14. Areaaluitbreidingen / Stelpost Areaalmutaties

Per 2023 gaat het beheer van de openbare ruimte van de Kreken van Nibbeland fase 1 t/m 4 over naar de teams die verantwoordelijk zijn voor het klein en groot onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Dit knelpunt kan gedekt worden door de stelpost Areaalmutaties.

15. Minder inkomsten reclame

In 2022 is een nieuw contract afgesloten. Dit levert minder reclame-inkomsten op dan begroot.

16. Riolering - gemaal Braband / Voorziening Riolering

Waterschap Hollandse Delta (WSHD) gaat groot onderhoud plegen aan gemaal Braband. In het Afvalwaterakkoord hebben WSHD en de gemeente Nissewaard afspraken gemaakt over kostenverdelingen en de verantwoording hiervan. De gemeente is verantwoordelijk voor 73,6% van de kosten. In het Watertakenplan 2021-2025 is al rekening gehouden met deze kosten, al is ook hier sprake van prijsstijgingen door gestegen materiaalkosten. Het benodigde budget moet administratief nog opgenomen worden in de begroting en komt ten laste van de voorziening Riolering.

17. Riolering - onderhoud gemalen / Voorziening Riolering (2023) en rioolrecht (2024 en verder)

De aanbestedingsresultaten voor het onderhoud van gemalen laten enorme prijsstijgingen zien door gestegen materiaalkosten en schaarste aan elektronica-producten. Voor 2023 wordt een beroep gedaan op de voorziening Riolering. Voor 2024 en verder wordt dit verrekend in het rioolrecht.

18. Wijkaanpak / Reserve Herstructurering wijken

Voor de aanpassingen in de wijk de Hoek worden vooruitlopend op de energietransitie onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd i.o.m. met de bewoners. Hiervoor is een reserve Herstructureringen aanwezig ter grootte van € 1 miljoen die hiervoor deels ingezet zal worden. Het resterende bedrag uit de reserve ad € 400.000 wordt ingezet voor het sociale gedeelte van de wijkaanpak.

19. Inhuur VTH

Inhuur voor APV (algemene plaatselijke verordening) is noodzakelijk in verband met het wegwerken van achterstallige beleidsstukken en verordeningen.

Accommodaties en parkeren

20. Indexering kapitaallasten meerjaren investerings-schema

Ten aanzien van de openstaande en geplande kredieten zal bekeken worden in hoeverre extra financiële ruimte nodig is in relatie tot prijsstijgingen.

21. Indexatie planmatig onderhoud

Voor het uitvoeren van planmatig onderhoud aan de gebouwen van de gemeente Nissewaard is per gebouw een onderhoudsbegroting opgesteld. In deze begroting is per jaar weergegeven welk onderhoud tegen welke kosten uitgevoerd moet worden om het gebouw in vereiste kwaliteit te houden.

Door marktontwikkelingen en daarmee gepaard gaande kostenstijgingen van materialen etc. wordt de gemeente op dit moment geconfronteerd met een gemiddelde prijsstijging van 5,1%. De indexeringen waar intern rekening mee gehouden wordt bedragen echter voor 2023: 4,4% en voor 2024 (en verder): 3,5%. Dit betekent dat er knelpunten gaan ontstaan door dit verschil in indexeringen. Voor 2024 bedraagt dit 0,7% (5,1 minus 4,4%) en voor 2024 en verder is dit 1,6% (5,1 minus 3,5%).

22. Openluchtwembaden - subsidieregeling

In het coalitieakkoord staat het belang en de wenselijkheid beschreven van het hebben van twee openluchtwembaden, zoals in hun huidige vorm aanwezig in Nissewaard. Gesprekken met de zwembadbesturen hebben geleid tot inzicht in de meerjaren-onderhoudsverwachting, de mogelijkheden tot het doorvoeren van verduurzamingsmaatregelen en een mogelijk ondersteuningsaanbod op onderdelen vanuit de exploitant van het Rivièrebad. Om dit verder vorm te geven, wordt een jaarlijkse tegemoetkomingsregeling specifiek ter ondersteuning van de buitenbaden ingesteld.

23. Advieskosten verduurzamen / Reserve Duurzaamheid

Voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed wordt regelmatig gebruik gemaakt van externe advisering. Bijvoorbeeld voor advies op het gebied van de mogelijkheden tot het plaatsten van zonnepanelen, het laten uitvoeren van energiescans om de verduurzamingsmogelijkheden te onderzoeken. Dit gebeurt zowel voor eigen panden als voor panden van maatschappelijke organisaties. Deze kosten kunnen vaak ten laste gebracht worden van verduurzamingsprojecten, met name voor het eigen vastgoed. Voor vastgoed van derden is dit echter nooit het geval. Ook zijn er meer algemene advieskosten die niet terug te voeren zijn op een project. Voorgesteld wordt om hiervoor € 50.000 beschikbaar te stellen, waarbij dit voor 2023 wordt gedekt via de reserve Duurzaamheid.

5.3 Duurzaam ontwikkelen en wonen

Ruimtelijke ontwikkeling

24. Nn2024 - formatie progr.man. + ondersteuning + uitvoering / Instellen reserve Nn2040 t.l.v. Algemene reserve

De ingestelde reserve met middelen voor Nn2040 is dit jaar leeg. Om het programma Nn2040 te continueren is daar t/m 2026 € 100.000 per jaar aan uitvoeringskosten voor nodig en € 220.000 voor programmamanagement + ondersteuning. Voorgesteld wordt om hiervoor € 960.000 te onttrekken aan de Algemene reserve en deze te storten in de reserve Nn2040.

25. Beheerder buitenruimte/taak elektr. Installatieverantwoordelijke

De opgaven in het ruimtelijk domein zijn momenteel veel groter dan regulier o.a. door de vervangingsopgave. Met de huidige capaciteit lukt het niet om het beheer op het gewenste niveau te krijgen; het huidige aantal beheerders is onvoldoende om professioneel vorm te kunnen geven aan assetmanagement. Er is veel versnippering in onderwerpen die bij elkaar een extra beheerder vergen.

Steeds meer ambtenaren houden zich bezig met elektrotechniek binnen de gemeente. Vanuit de wettelijke plicht tot invoering van de elektrische norm NEN 3140 in de buitenruimte dient de taak 'elektrotechnische installatieverantwoordelijke' vormgegeven te worden. Voor de juiste uitvoering van de taak Installatieverantwoordelijkheid zijn een aantal voorwaarden noodzakelijk: areaal inzichtelijk maken, administratief opzetten, een beheer/beleid opstellen, de intern verantwoordelijke benoemen en toerusten en ons adviseren over de voortgang over de eerste 5 jaar.

26. Strategisch adviseur Ruimtelijke Ontwikkelingen

De opgaven in het ruimtelijk domein zijn legio. Vanuit het Rijk en de provincie wordt het ene na het andere programma bij de gemeente neergelegd en het einde is nog (lang) niet in zicht. Om deze ontwikkelingen ons niet te laten overkomen maar hier grip op te krijgen, is behoefte aan een strategisch adviseur die anticipeert op deze en toekomstige ontwikkelingen.

Momenteel is een van deze ontwikkelingen, het vormgeven van de omgevingsvisie, opgevangen door het inhuren van een projectleider. Deze wordt bekostigd uit de vacaturegelden van de strategisch adviseur RO. Hierdoor ontstaat een knelpunt omdat we de vacaturegelden niet in kunnen zetten voor een generieke adviseur die in de breedte werkt.

27. Brug over de haven

De aanleg- en beheerskosten voor de brug over de Haven betreffen een investering van € 600.000. De brug zorgt voor de verbinding tussen deelgebieden Haven Zuid en Haven Veerweg. In de toekomst zorgt de brug voor aansluiting tussen het Centrum en het deelgebied Haven Noord dat nu in ontwikkeling is. De hiermee samenhangende kapitaallast bedraagt ca € 16.000 structureel.

28. Opstellen Omgevingsplan

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Het Omgevingsplan is vanaf deze datum de plek waar inwoners en ondernemers regels over de fysieke leefomgeving kunnen terugvinden. Nieuwe gebiedsontwikkelingen, zoals woningbouw, duurzaamheidsprojecten, nieuwe infrastructurele werken en bedrijventerreinen moeten gefaciliteerd worden via een wijziging van het omgevingsplan.

Naast het inpassen van nieuwe ontwikkelingen hebben gemeenten ook de wettelijke taak om alle bestaande wetten en regels op het gebied van de fysieke leefomgeving over te hevelen van de huidige regelgeving naar het Omgevingsplan. Gemeenten hebben hiervoor tot 1-1-2030 de tijd. Het wijzigen van het omgevingsplan is een complex proces waarvoor de gemeente naar verwachting meer (externe) expertise moet inhuren om aan deze opgave te voldoen. De gemeente zal meer tijd kwijt zijn aan het zelf opstellen van regels en deze op de juiste manier plaatsen in de software zodat deze op de wettelijk voorgeschreven wijze kunnen worden ontsloten.

Via het programma Omgevingswet is incidenteel € 350.000 beschikbaar voor het omzetten van de huidige regelgeving naar het omgevingsplan. Gezien de omvang van de opgave en het aantal onderzoeken dat de gemeente moet verrichten om te voldoen aan het wettelijke motiveringsvereiste bestaat de kans dat de beschikbare gelden onvoldoende zijn. Vandaar dat deze post voor 2024 als PM is opgenomen.

29. Onderhouden Omgevingsplan

Tot 2018 hadden gemeenten de verplichting om hun bestemmingsplannen elke 10 jaar te actualiseren. Met het afschaffen van die verplichting verviel de legessanctie voor bestemmingsplannen en beheersverordeningen die ouder dan 10 jaar waren. De achterliggende gedachte hiervan was dat gemeenten al eerder konden beginnen met het opstellen van een Omgevingsplan. Gemeente Nissewaard telt na circa 105 bestemmingsplannen en beheersverordeningen, die in een cyclus van 10 jaar geactualiseerd moesten worden. Hiervoor is een structureel budget beschikbaar van € 28.000 per jaar. Voorgesteld wordt om voor de opgave om een integraal Omgevingsplan op te stellen die niet elke 10 jaar maar continu up to date wordt gehouden, € 22.000 beschikbaar te stellen.

30. Bestuursopdracht bodem

Drukke in de ondergrond zorgt er steeds vaker voor dat er bovengronds beperkingen zijn aan de inrichting. Regie op de bodem en ondergrond is noodzakelijk om goede kaders te kunnen stellen bij ontwikkelingen, de juiste keuzes te kunnen maken bij opgaven op het gebied van woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, etc. én om een goede gesprekspartner voor rijk en provincie te kunnen zijn. Daarnaast krijgt Nissewaard als gevolg van de invoering van de Omgevingswet, er nieuwe bodemtaken bij. In het proces 'Warme Overdracht Bodemtaken' wordt hier vorm aan gegeven. Bodemkwaliteit speelt een grote rol in het hergebruik van grondstromen. Er zal onderzoek moeten plaatsvinden naar:

- Wat is er nodig om goed regie op de bodem en ondergrond te kunnen voeren?
- Hoe kunnen grondstromen efficiënter en goedkoper worden verwerkt en meer bijdragen aan de doelen op het gebied van duurzaamheid?
- Welke milieutaken t.a.v. bodem hebben/krijgen we en waar kunnen deze worden belegd in de organisatie?
- Welke positionering in de organisatie is passend voor het leidingbureau?
- Wat hebben we nodig op het gebied van kennis en personele capaciteit om bovenstaande goed te kunnen regelen en waar kan dit worden gepositioneerd?
- Welke kansen liggen er voor samenwerking op Voorne Putten?

Hierover wordt nog nader geadviseerd.

31. Geo adviseur (i.r.t. Omgevingswet)

Met de komst van de Omgevingswet ontstaan nieuwe rollen die nog niet in de organisatie zijn belegd. Eerder is aandacht gevraagd voor de rol van de casemanager. Een andere rol die belangrijk gaat worden vanaf het moment dat de wet in werking treedt is die van de geo-adviseur. In het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is een prominente rol weggelegd voor geo-informatie. Met één klik op de kaart moet straks duidelijk zijn wat je mag realiseren op een bepaalde locatie. Dat betekent dat de juridische regels uit het omgevingsplan gekoppeld moeten worden aan werkingsgebieden. Maar ook voor een instrument als de Omgevingsvisie (die momenteel wordt opgesteld) is het belangrijk dat de kaartlagen digitaal via het DSO ontsloten kunnen worden en de informatie digitaal raadpleegbaar is.

Rondom geo-informatie en Omgevingswet gaan er 2 grote uitdagingen spelen, te weten:

- Het object gericht schrijven. In de Omgevingswet is het zeer wenselijk dat alle regels verwijzen naar een locatie, een geometrisch object. In het DSO moet zichtbaar zijn waar welke regels gelden. Dit leidt uiteindelijk ook tot een betere dienstverlening.
- Het beheer van de werkingsgebieden. Door wie en hoe worden de werkingsgebieden aangepast bij wijziging van het Omgevingsplan of de Omgevingsvisie.

In de competentieprofielen van de VNG voor het proces 'wijzigen Omgevingsplan' is een beschrijving gegeven van de rol van de geo-adviseur. De taken van de geoadviseur zijn:

- digitaliseren geografisch gegevens in het Omgevingsplan conform nieuwe standaarden in het proces "Wijzigen Omgevingsplan".
- adviseren omtrent nieuwe standaarden en werkt intensief samen met Omgevingsplan team om de regels geïntegreerd onder te brengen in de nieuwe plansoftware.
- structureert, ordent en informeert proactief het projectteam bij mogelijke regelconflicten.

In totaal zijn er 5 inspanningen voor komende jaar benoemd waar het gebruik van geo-informatie een rol gaat spelen: onderzoek invoeren flitsvergunning, verkennen selfservice dienstverlening, opstellen omgevingsvisie en omgevingsplan, en werkproces wijzigen omgevingsplan.

32. Regelanalist (i.r.t. Omgevingswet, 0,5 fte)

Met de komst van de Omgevingswet ontstaan nieuwe rollen die nog niet in de organisatie zijn belegd. Eerder is aandacht gevraagd voor de rol van de casemanager. Een andere nieuwe rol die belangrijk gaat worden vanaf het moment dat de wet in werking treedt is die van de regelanalist.

Door de Omgevingswet worden Toepasbare Regels (TR) belangrijk. TR zijn de vertaling van juridische regels naar begrijpelijke (B1) taal. Van de juridische vertaling van een activiteit wordt een vragenboom/beslismodel gemaakt voor initiatiefnemers, zodat zij makkelijk een vergunningscheck kunnen uitvoeren of een aanvraag kunnen indienen via het Omgevingsloket.

Dit is het eindproduct, het resultaat van TR. Om zover te komen gaat er een heel proces vooraf. De software voor het zichtbaar maken van de TR in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is aangeschaft. Ook wordt voldaan aan de minimale actie: de vragenbomen uit het huidige Omgevingsloket zijn straks zichtbaar in het DSO. Hierdoor is sprake van een gelijkblijvend dienstverleningsniveau. Daarmee is de vervolgstap nog niet belegd.

De regelanalist is procesbegeleider van toepasbare regels en werkt samen met de beleidsadviseurs, planjuristen, vergunningverleners en toezicht en handhaving en beheer van de ruimte. De regelanalist is de spin in het web, waarbij de beleidsadviseurs en planjuristen op aanvraag van de regelanalist input leveren. De regelanalist is in de lead.

De regelanalist werkt samen met andere rollen in het proces van toepasbare regels, zoals de bestemmingsplan (omgevingsplan) juristen, adviseurs, ICT'ers (fabbers) en vergunningverleners. Daarnaast is interbestuurlijke afstemming met ketenpartners en behandeldiensten van groot belang voor het proces toepasbare regels. De regelanalist is de pionier die een brug tussen het beleid en de uitvoering realiseert.

In totaal zijn er 5 inspanningen voor komend jaar benoemd waar de regelanalist een rol gaat spelen: onderzoek invoeren flitsvergunning, doorontwikkeling vergunningaanvragen en meldingen, verkennen zelfservice dienstverlening, opstellen omgevingsplan en werkproces wijzigen omgevingsplan.

33. Beleidsmedewerker milieu (0,33 fte) (i.r.t. Omgevingswet)

Voor de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van milieu vanuit de Wet Milieubeheer, de Wet Bodembescherming, de Wet Ruimtelijk Ordening is de huidige formatie ontoereikend wanneer deze afgezet wordt tegen de omvang, ligging en aard van de gemeente Nissewaard. Dit zorgt voor een knelpunt in de advisering bij projecten op het gebied van geluid, bodem, luchtkwaliteit, etc.

34. Bouwleges / Bouwleges - advieskosten en inhuur

In verband met de grote toename van het aantal bouwvergunningen wordt inhuur gepleegd. Hier tegenover staan hogere inkomsten vanuit de leges en is dan ook budgettair neutraal. Voor grote bouwwerken wordt advies ingewonnen bij de stichting Dorp Stad en Land. De uitgaven worden bij de verlening van de bouwvergunning verrekend.

35. Windturbines

Dit betreft het verwerken van de uit de anterieure overeenkomst voortvloeiende baten en lasten in de begroting. De overeenkomst zal in 2023 ondertekend worden.

Bereikbaarheid en mobiliteit

36. Medewerker verkeerszaken t.b.v. laadpalen (0,33 fte) / Dekking subsidie duurzaamheid

Het knelpunt gaat om de uitvoering/afhandeling van aanvragen voor laadpalen. Er is onlangs een motie ingediend over het herijken van het laadbeleid, waarbij ingezet wordt op een versnelling van

faciliteren van elektrisch rijden. Naar verwachting zal de benodigde uitvoeringscapaciteit daarmee ook toenemen.

Er is tot 2024 nog dekking uit middelen van het Programma Duurzaamheid. Voor de jaren daarna worden de lasten gedekt door subsidiegelden.

37. Public Affairs - lobby A4-Zuid

In het coalitieakkoord is aangegeven te willen gaan voor een A4-zuid, met een afslag in Spijkenisse. Hiervoor zal een onderzoek gedaan worden naar de maatschappelijke impact van het realiseren van een A4-Zuid. Het streven is om dit jaar tot een alliantie te komen met andere partners.

Voor 2023 zijn voor de lobby middelen (€ 100.000) beschikbaar gesteld. Hieruit zal, zoals het zich doet aanzien, het onderzoek en de inzet van Publyon (voormalig Droge & van Drimmelen) kunnen worden gefinancierd. Voor 2024 en verder zijn nog geen middelen beschikbaar gesteld. Dit lobbytraject zal een proces van jaren zijn, dat deels door de eigen organisatie opgepakt kan worden, maar waarvoor ook inzet van een lobbyist nodig zal zijn.

Duurzaamheid

38. Klimaatadaptatie / Voorziening Riolering

In 2022 is een pilot gestart met het subsidiëren van de aanleg van groene daken door particulieren. Hiervoor is in 2022 en in 2023 een budget van € 100.000 beschikbaar gesteld vanuit de rioleringsgelden. Eind 2023 komt deze pilot ten einde. Voorgesteld wordt om voor 2024 en 2025 € 100.000 per jaar beschikbaar te stellen ten laste van de Voorziening Riolering. Bij het opstellen van een nieuw rioleringsplan/watertakenplan in 2026 kan overwogen worden om deze subsidie weer op te nemen, zodat het subsidiëren van groene daken structureel wordt.

Wonen

39. Investering woonwagens

In het verleden zijn er toezeggingen gedaan voor de realisatie van 3 woonwagens- standplaatsen aan de Clara Visserstraat. In de PPN 2022 is hiervoor een bedrag van € 300.000 aan krediet beschikbaar gesteld. Dit betrof een schatting o.b.v. het uitgangspunt dat er per woonwagen € 100.000 nodig zou zijn. Om ook de woonwagens aan te kunnen schaffen wordt voorgesteld een aanvullend krediet van € 300.000 beschikbaar te stellen. De hiermee samenhangende kapitaallast bedraagt ca € 14.000 structureel.

5.4 Ondernemen en ontspannen

Economie

40. Gevefonds Voorstraat

De Voorstraat maakt onderdeel uit van de opgaven geformuleerd in het *Koersdocument en uitvoeringsprogramma voor transitie van 'winkelgebied' naar 'huiskamer van de stad'*. Dit document is begin 2022 vastgesteld door het college. Onderdeel van de opgave Voorstraat is het creëren van een Gevefonds. De algemene uitstraling van de Voorstraat staat namelijk onder druk. De oude authentieke bebouwing versterkt het karakter van de Voorstraat maar in de huidige situatie laat de uitstraling helaas te wensen over. Dit gaat op termijn ten koste van de levensvatbaarheid en komt het economisch functioneren van de Voorstraat niet ten goede. Door het geven van een financiële bijdrage/eenmalige subsidie worden eigenaren van panden aan de Voorstraat gestimuleerd hun gevel een betere uitstraling te geven. Het gaat hierbij om het éénmalig ter beschikking stellen van middelen waaruit verspreid over meerdere jaren vastgoedeigenaren een aanvraag kunnen doen voor subsidie voor het verfraaien van hun gevel.

Cultuur

41. Cultuursubsidies aan culturele organisaties

De laatste jaren dienen zich meer initiatieven en activiteiten/kleine evenementen aan die ondersteuningswaardig zijn en passen binnen kaders en ambities/doelstellingen cultuurnota. Voorgesteld wordt om het betreffende budget hierop aan te passen.

42. Exploitatie De Stoep

Na diverse onderzoeken, zowel in- als extern, hebben college en raad besloten tot verruiming van het mandaat van de directeur van De Stoep, en daarmee indirect om De Stoep onderdeel te houden van de gemeentelijke organisatie en dus niet extern te verzelfstandigen. Aan dit besluit ligt een heldere motivering ten grondslag: verruiming van mandaat van de directeur van De Stoep betreft een zorgvuldige manier om de bedrijfsvoering te optimaliseren en beter aan te laten sluiten bij de activiteiten en behoeften van het theater. Om de verruiming van het mandaat in 2022 een goede start te geven is een Egalisatiereserve gecreëerd van € 200.000 met als doel het opvangen van schommelende resultaten en het creëren van enige vrijheid van handelen door de besteding van de reserve te mandateren aan de directeur De Stoep.

De begroting van de Stoep en het Centrum voor de Kunsten is gebaseerd op het in november 2017 vastgestelde bedrijfsplan 2017-2020. De afgelopen jaren is de begroting niet aangepast op het gestegen aantal bezoekers, maar liet het jaarrekeningresultaat wel een tekort zien op de exploitatie. Het idee bestond dat door een verruiming van mandaat efficiënter gewerkt kan worden en dat hiermee bespaard kan worden op de kosten. In de Perspectiefnota 2021 is er structureel € 200.000 extra beschikbaar gesteld voor het corrigeren van de afschrijvingstermijnen van de investeringen. Hiertegenover is een taakstelling van € 100.000 gezet. Deze taakstelling is verwerkt in de huidige meerjarenbegroting.

Bij het sluiten van het convenant is afgesproken dat de financiële ontwikkelingen nauw worden gemonitord en dat na afloop van het seizoen 2021-2022 een begrotingsevaluatie zal plaatsvinden. Met deze evaluatie gaat nu gestart worden. Kijkend naar de negatieve resultaten van de afgelopen en de onttrekking aan de Egalisatiereserve van € 140.000 voor het boekjaar 2022, is de verwachting dat de huidige meerjarenbegroting niet toereikend is voor het uitvoeren van het bedrijfsplan van de Stoep. Het indexeren van de begroting 2024-2027 met 3,5% zal een extra nadelig effect hebben op de exploitatie. De evaluatie van het convenant en de begroting zal voor de zomer aan de raad worden aangeboden.

Recreatie & toerisme

43. Versterken beleving Oude Maas realisatie fiets- en voetpad inclusief verlichting

In 2019 is opdracht gegeven om te onderzoeken waar binnen Nissewaard een openbare sportieve omgeving/locatie gerealiseerd kan worden. Waarbij in ieder geval onderzocht wordt of de Maasboulevard een goede optie is. Daar is een krediet voor beschikbaar gesteld van € 500.000. Na een brede enquête in de omgeving en vervolg via een klankbordgroep kwam duidelijk naar voren voor het verbeteren en veiliger maken van het fiets- en voetpad, doortrekken onderpad en aanleg verlichting. Hierover wordt nog nader geadviseerd.

Sport

44. Hogere kosten pumptrack / Aanbestedingsvoordeel zwembad

Voor de realisatie van de pumptrack is € 200.000 aan krediet gereserveerd. Door inflatie, uitbreiding opdracht (aankleding omgeving, realisatie toegangsweg en toevoeging freerunparcours) en hogere kosten vooronderzoek is dit bedrag naar verwachting niet voldoende.

De verwachte benodigde extra kapitaallasten ad € 22.000 per jaar kunnen gedekt worden ten laste van het aanbestedingsvoordeel op het zwembad.

45. Hogere energiekosten maatschappelijke gebouwen

Er worden hogere structurele kosten verwacht met betrekking tot maatschappelijke gebouwen. Hierover wordt nog nader geadviseerd.

5.5 Leren, participeren en ondersteunen

Onderwijs

46. Indexering investeringen onderwijshuisvesting

Ten aanzien van de openstaande en geplande kredieten zal bekeken worden in hoeverre extra financiële ruimte nodig is in relatie tot prijsstijgingen.

47. Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Het IHP heeft een langere horizon dan de meerjarenbegroting en bevat daarmee beoogde investeringen waarvan de kapitaallasten pas na 2027 in beeld komen. Hierover zal te zijner tijd nog nader over geadviseerd worden.

48. Investeringen/vergoedingen i.k.v. verordening Onderwijshuisvesting / Algemene reserve

Dit betreft de investeringen/vergoedingen in kader van verordening Huisvesting onderwijs. De grootste verwachte uitgave betreft € 113.000 voor de Ring van Putten in het kader van brandpreventieve maatregelen. Daarnaast is geld nodig voor de uitbreiding van de Klinker. Voorgesteld wordt om deze kosten te dekken via de Algemene reserve.

49. Kostenstijging nieuwbouw My College

De investeringskosten voor de nieuwbouw van My College vallen door de gestegen bouwkosten € 4,1 miljoen hoger uit. Hiervan was in het IHP 2018 – 2022 reeds met € 1,1 miljoen rekening gehouden, waardoor er nog een extra krediet van € 3 miljoen benodigd is. Het begrootte krediet komt daarmee op € 14,25 miljoen. De oplevering staat gepland voor eind 2025.

50. Kostenstijging nieuwbouw Penta mavo

De investeringskosten voor de nieuwbouw Penta mavo vallen door de gestegen bouwkosten € 4,95 miljoen hoger uit. De extra kosten voor ruimte voor 100 extra leerlingen ad € 750.000 zijn hierin niet meegenomen, dit wordt gedekt uit de Algemene reserve. De oplevering staat gepland voor eind 2025. Het totale krediet komt daarmee op € 20,24 miljoen.

51. Kostenstijging IKC Elementen Schenkel

Ook bij de nieuwbouw IKC Elementen Schenkel vergen de gestegen bouwkosten een extra krediet. In het IHP is rekening gehouden met een investering van € 14,47 miljoen. Het benodigde krediet bedraagt € 14,94 miljoen. Er is derhalve een aanvullend krediet benodigd van € 0,47 miljoen.

52. Zonnepanelen op dak IKC Sterrenkwartier

Dit betreft de verduurzaming Sterrenkwartier in de vorm van extra zonnepanelen. Met de uitbreiding zonnepanelen wordt het gebouw bijna energieneutraal. De extra investering bedraagt ca € 175.000. Op dit moment wordt de businesscase uitgerekend. De voorkeur gaat er naar uit om de kapitaallast via 'huurbaten' van het onderwijs en de kinderdagopvang te dekken. Per saldo zou dit budgettair neutraal moeten zijn.

5.6 Overzichten

Ondersteuning organisatie

53. Oplopende rente leningen

Met de nog steeds stijgende rente zullen ook toekomstig aan te trekken leningen duurder worden. In de begroting is reeds rekening gehouden met een rentestijging. Het is alleen de vraag of dat voldoende zal zijn.

54. CAO gemeenten / Vrijval analyseverschil p-lasten (pb 2023 – 2026)

Het principe akkoord over de CAO gemeenten 2023 betekent een stijging van de formatielasten van ca 7%. Hier is in de technische begroting 2024 – 2027 reeds rekening gehouden.

Voor 2023 is echter nog rekening gehouden met een CAO-stijging van 2%, derhalve 5% te weinig. Uitgaande van ca € 60 miljoen aan formatiekosten bekent dit een tekort van € 3 miljoen. Het analyseverschil op de p-lasten uit de begroting 2023 – 2026 biedt hier voor een beperkt deel dekking voor.

55. Arbo voorzieningen

Het verzuim in Nissewaard is hoger dan in andere gemeenten (7,3% in Nissewaard, 5,8% in andere gemeenten. Bron A&O fonds 2021). In 2022 is het verzuimpercentage nog verder gestegen naar 7,8%. De redenen hiervan zijn uiteenlopend: (werk gerelateerde) psychische klachten, werkdruk en wachtlijsten/uitgestelde zorg als gevolg van Covid-19.

Het budget arbo voorzieningen wordt enerzijds ingezet om te voldoen aan onze wettelijke verplichtingen van de Wet Verbetering Poortwachter (WVP), zoals arbeidsdeskundige onderzoeken en (2^e spoor) re-integratietrajecten en anderzijds aan interventies om medewerkers sneller (gedeeltelijk) terug te laten keren naar de werkvloer. Wachtlijsten en uitgestelde zorg brengen extra kosten met zich mee voor de werkgever. Te denken valt aan extra psychologische of fysio ondersteuning gedurende de wachttijd tot de eigenlijke behandeling kan plaatsvinden. Ten aanzien het beschikbaar budget voor arbo voorzieningen is sprake van een tekort van € 24.000. Voorgesteld wordt om dit aan te vullen.

56. Centraal opleidingsbudget

Afgelopen jaar bleek het Centraal opleidingsbudget onvoldoende om alle noodzakelijke kosten te kunnen dekken. Gezien het feit dat Nissewaard met het beschikbare budget onder het landelijk gemiddelde zit van beschikbare opleidingskosten per medewerker (volgens A&O fonds € 1.000 gemiddeld per medewerker en +/- € 750 per medewerker in Nissewaard), de inzet op de organisatieontwikkeling en in het kader van het zijn van een aantrekkelijke werkgever, wordt voorgesteld om het Centraal opleidingsbudget met € 180.000 te verhogen.

57. Werving en selectie (arbeidsmarktstrategie)

De arbeidsmarkt komt meer en meer onder druk te staan. Oorzaken van de huidige schaarse arbeidsmarkt zijn de vergrijzing, vraag en aanbod sluiten niet op elkaar aan (mismatch) en het aantal ZZP'ers blijft groeien.

Investeren in de arbeidsmarkt is nodig, in 2023 en ook daarna. In 2023 wordt gestart met investeren in onze zichtbaarheid op de arbeidsmarkt. Voor deze initiatieven en met name de zichtbaarheid van Nissewaard is extra budget nodig. Met onze huidige website en vacatureteksten zijn we onvoldoende in staat om de positie van Nissewaard, als werkgever, te promoten. Onze organisatie draagt te weinig uit waarom Nissewaard een interessante en uitdagende werkgever is om voor te werken. Om deze zichtbaarheid te vergroten gaan we, in de vorm van een pilot, een 2-jarige samenwerking aan met een externe specialist voor het opmaken van de vacaturepagina's en het uitdragen van ons werkgeversmerk middels een werken-voor-pagina. Deze kosten bedragen bij 50 (unieke) vacatures € 33.000 per jaar. Dit zijn incidentele kosten. In deze 2 jaar wordt ook geïnvesteerd in de ontwikkeling van een HR adviseur, met als doel dit deel van deze specifieke wervingsactiviteiten over te nemen. Ook biedt de nieuwe gemeentelijke website kansen om de werken-voor-pagina na twee jaar zelf te hosten. De samenwerking met de externe specialist wordt na 2 jaar geëvalueerd.

58. Beveiliging gebouwen - hogere indexatie

De gemeente Nissewaard heeft voor de vastgoedportefeuille en haar werkgebouwen een beveiligingscontract. Dit contract heeft als doel om enerzijds de veiligheid te garanderen binnen en buiten het stadhuis en de parkeergarages en anderzijds ter voorkoming van inbraak en vandalisme aan de vastgoedportefeuille. Het contract is in 2020 afgesloten met een looptijd van maximaal 10

jaar met de optie om na 4 jaar tweemaal te verlengen met 3 jaar. Conform de overeenkomst mag vanaf 2021 worden geïndexeerd. De voorlopige indexering voor jaar 2023 voor tarieven personeel beveiliging (17,6%) en 2024 (8,5%) zijn hoger dan de interne indexering (2023: 4,4% en 2024: 3,5%) en zullen als gevolg hebben dat de huidige budgetten worden overschreden. Voor 2023 zal bekeken worden of dit binnen de bestaande budgetten kan worden opgevangen.

59. Pensioenuitkeringen ex-bestuurders

De huidige budgetten voor het betalen van de pensioenuitkeringen aan ex-bestuurders is niet voldoende toereikend.

Algemene uitkering

60. Herverdeeleffect GF / Sociaal Domein 37%

De herverdeling van het Gemeentefonds per 1 januari 2023 pakte voor Nissewaard nadelig uit, - € 6 miljoen structureel nadelig. Dit nadeel wordt vooralsnog beperkt door een suppletie uitkering van € 4,4 miljoen. Echter, in 2025 vindt een evaluatie van de herverdeling plaats. Het is dan de vraag of en in hoeverre deze suppletie uitkering in stand blijft.

61. Financieel ravijn GF / Sociaal Domein 37%

Het Rijk heeft bij de Voorjaarsnota 2023 aangegeven dat de eenmalige € 1 miljard voor 2026 ook voor de jaren daarna aan het Gemeentefonds wordt toegevoegd. Echter, het financieel ravijn heeft een omvang van ca € 3 miljard structureel. Het is nog onduidelijk wat er met het verschil van € 2 miljard structureel gaat gebeuren.

62. Accres - volumedeel op basis van BBP (VJN 2023) / Sociaal Domein 37%

In de Voorjaarsnota 2023 heeft het Rijk aangegeven de algemene groei/krimp (accres) van het Gemeentefonds te willen koppelen aan de (historische) ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP). In de Voorjaarsnota 2023 heeft het Rijk daarvoor in 2027 € 150 miljoen opgenomen, hetgeen voor Nissewaard ca € 705.000 betekent.

OZB en overige belastingen

63. Verlaging marktgelden / Belastingopbrengsten

Naar aanleiding van het advies Eerste wijziging belastingverordeningen 2023 d.d. 4-4-2023 wordt voorgesteld om de marktgelden te verlagen. Dit kan gedekt worden doordat de baten toeristenbelasting wat hoger uitvallen dan begroot.

5.7 (64.) Sociaal Domein

De stelpost Sociaal Domein vormt een belangrijke indicator voor de financiële stand van zaken op dit terrein. De stand van de stelpost Sociaal Domein³ zag er ten tijde van het opstellen van deze perspectiefnota als volgt uit.

Stelpost sociaal domein

Bedragen x € 1.000

	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo stelpost SD begr. 2023-2026 + adviezen	863	3.346	3.964	-1.870	-1.853
Saldo effect technische begroting 37% aandeel	433	-360	78	775	775
Herverdeeleffect gemeentefonds (37%)				PM	PM
Accres – volumedeel op basis van BBP					261
Taakstelling Nader in de delen			-500	-500	-500
Indexering SD	-307	-909	-905	-1.113	-1.114

³ Betreft het Sociaal Domein exclusief de centrumtaken Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang, Beschermd wonen en Brede aanpak dak- en thuislozen (middelen bestemd voor de ZHE-regiogemeenten).

Overige mutaties PPN 2024 SD	-347	-713	-133	-522	-445
Meicirculaire 2023	PM	PM	PM	PM	PM
Stand stelpost PPN 2023-2027	642	1.364	2.504	-3.230	-2.876

Onderstaand wordt een nadere uitsplitsing gegeven van de posten indexering SD en overige mutaties PPN 2024.

Mutaties Sociaal Domein in PPN 2024	Bedragen x € 1.000, "-" = nadelig				
	2023	2024	2025	2026	2027
Indexering					
Extra indexatie Wmo en Jeugd		-723	-723	-723	-723
Indexering stelpost SD & taakstelling eigen bijdrage		121	125	-83	-84
Indexering vervoer 2023	-307	-307	-307	-307	-307
Totaal Indexering SD	-307	-909	-905	-1.113	-1.114
Jeugd en Onderwijs					
Bijdrage GR JR	-159	305	702	299	299
Preventie Jeugd		-200	-200	-200	-200
Jeugd met beperking	53	55	55	55	55
Huisvesting JOT	36	-170			
Arbitrage gelden Jeugd		PM	PM	PM	PM
Wmo					
Hulpmiddelen	-162	-178	-178	-178	-178
GGD		-188	-188	-188	-188
Hart veilig Nissewaard		-5	-5	-5	-5
Resterend saldo Wmo invulling taakstelling	417	16	16	16	16
WAMS	PM	PM			
Participatie wet					
Uitkeringen BUIG, loonkosten subsidie & beschut werk	-3.632	-3.889	-3.876	-3.862	-3.785
Rijksinkomsten BUIG	3.500	3.541	3.541	3.541	3.541
Voorfinanciering ontwikkelstappen	-400				
Totaal overige mutaties PPN 2024	-347	-713	-133	-522	-445

Toelichting

Indexering

Extra indexatie Wmo en Jeugd

Per saldo is er vanaf 2024 een nadeel op indexering Wmo en Jeugd van € 723.010. In de technische begroting 2024 van Nissewaard zijn veel budgetten met 3,5% geïndexeerd waaronder subsidies, Open House producten, vervoer en hulpmiddelen. Om geen inbreuk te maken op lopende contractuele verplichtingen (inkoop van zorg en ondersteuning) en dat gesubsidieerde partijen kunnen doorleveren qua activiteiten en prestaties wordt het indexpercentage in deze perspectiefnota gecorrigeerd. Kader hierbij is de voorlopige OVA-index incl. correctie ad 7,58% en de consumentenprijsindex van 8%. Op totaalniveau geeft dit een nadeel van € 1,6 miljoen. Tegenover dit nadeel staat een voordeel van € 0,9 miljoen op de indexering van de GR JR-budgetten. In de

technische begroting 2024 zijn deze budgetten met 8,4% geïndexeerd terwijl er o.b.v. de ontwerp begroting 2024 GR JR minder middelen nodig zijn voor de bijdrage van Nissewaard aan de GR JR. Per saldo resteert een nadeel op indexering van € 723.010.

Indexering stelpost SD & taakstelling eigen bijdrage

Over het saldo van de stelpost sociaal domein en de taakstelling eigen bijdrage Wmo Huishoudelijke Hulp is ook een technische indexatie van 3,5% toegepast. Dit is niet correct. Dit levert in de jaren van een positieve stelpost (2024 en 2025) een voordeel op en in de jaren van een negatieve stelpost (2026 en 2027) een nadeel.

Indexering vervoer 2023

Vanaf 2023 is er een nadeel op indexering vervoer van € 306.831. De indexering voor vervoer voor 2023 bedraagt conform de NEA-index 13,7%. Aangezien dit niet op tijd bekend was, is in de begroting 2023 een indexering van 3,35% meegenomen. In deze perspectiefnota wordt dat gecorrigeerd naar 13,7% wat genoemd nadeel geeft.

Jeugd en onderwijs

Bijdrage GR JR 2023

De begroting GR JR 2023 is in juli 2022 vastgesteld o.b.v. de uitgangspunten van de kadernota GR JR 2023. De huidige ontwikkelingen maken dat de begroting GR JR 2023 moet worden opgehoogd. Voor de gemeente Nissewaard is o.b.v. de concept begrotingswijziging 2023 een extra bijdrage nodig van € 159.226, zie tabel hieronder.

Tabel: Concept begrotingswijziging GR JR 2023 (bedragen x € 1.000)

	<i>GR JR Totaal</i>	<i>Gemeente Nissewaard</i>
Begroting GR JR 2023 primitief	242.410	22.457
Begroting GR JR 2023 na eerste begrotingswijziging 2023	273.383	22.617
<i>Benodigd budget concept begrotingswijziging GR JR 2023</i>	<i>30.973</i>	<i>159</i>
Stelpost wijziging woonplaatsbeginsel vanaf 2022		2.500
<i>Totaal begroting GR JR 2023</i>	<i>273.383</i>	<i>25.117</i>

Toelichting concept begrotingswijziging GR JR 2023

- De concept begrotingswijziging GR JR 2023 is gebaseerd op de prognoses van de tweede bestuursrapportage 2022. Afgaande op de voorlopige jaarstukken GR JR 2022 maakt dat er sprake is van een onderschatting van de realisatie GR JR 2023. Als uit de definitieve jaarstukken GR JR 2022 blijkt dat de zorgkosten hoger uitvallen, wordt de begroting GR JR 2023 daarmee bijgesteld. Dit in het kader van realistisch ramen.
- De concept begrotingswijziging GR JR 2023 is gebaseerd op de voorlopige OVA-tarieven. De GR JR geeft hierbij aan dat het definitief toe te passen indexatiepercentage hoger zal zijn, dit zal eveneens leiden tot een grotere begrotingswijziging GR JR 2023.
- De financiële gevolgen van het woonplaatsbeginsel zijn nog niet duidelijk, dat geeft een risico. Hiertegenover staat de stelpost woonplaatsbeginsel (zie tabel).
- Eventuele verdere trendmatige groei is niet opgenomen in de concept begrotingswijziging GR JR 2023. De GR JR benoemt dit als een risico.

Bijdrage GR JR 2024-2027

- Conform afstemming met onze toezichthouder Provincie Zuid-Holland baseren wij ons voor onze begrote lasten GR JR 2024 – 2027 op de ontwerp begroting 2024 en meerjarenraming 2025 – 2027 van de GR JR.

- Het procentuele aandeel van Nissewaard ad 8,6% (2024) is voor de jaren 2025 - 2027 doorgetrokken op de geraamde totalen GR JR 2025 – 2027. Zie tabel hieronder.

Tabel: Overzicht m.b.t. ontwerp begroting GR JR 2024 (bedragen x € 1.000)

	2024	2025	2026	2027
<i>A. Ontwerp begroting GR JR 2024 en meerjarenraming 2025 - 2027</i>	275.609	275.359	275.359	275.359
<i>B. T.a.v. gemeente Nissewaard*</i>				
Begroting Nissewaard	23.693 (aandeel 8,6%)	23.672	23.672	23.672
Stelpost n.a.v. wijziging woonplaatsbeginsel vanaf 2022	2.500	2.500	2.500	2.500
Taakstelling Verminderen jeugd met verblijf		-50	-100	-100
<i>Totaal beschikbaar voor GR JR</i>	<i>26.193</i>	<i>26.122</i>	<i>26.072</i>	<i>26.072</i>

* De vrijval naar de stelpost SD van resp. € 305.000 (2024); € 702.000 (2025) en € 299.000 (2026 en 2027) betreft het verschil tussen de ontwerp begroting GR JR 2024 en de technische begroting GR JR excl. indexatie.

Toelichting ontwerp begroting GR JR 2024

- In de begroting GR JR 2023 en meerjarenraming 2024 - 2026 was een groei opgenomen. Deze groei was ook meegenomen in de meerjarenbegroting van Nissewaard met hier tegenover een taakstelling van € 800.000 vanaf 2026 i.h.k.v. de hervormingsagenda. Nu de GR JR bij de begroting 2024 niet langer uitgaat van een groei in de meerjarenraming, is het in dat kader niet reëel om de taakstelling van € 800.000 vanaf 2026 te laten staan. In de perspectiefnota is dan ook meegenomen om in de begroting 2024 Nissewaard en meerjarenraming de bijdrage aan de GR JR gelijk te houden aan de meerjarenbegroting van de GR JR en de taakstelling hervormingsagenda op dit moment te laten vervallen.
- De ontwerp begroting GR JR 2024 is gebaseerd op de prognoses van de tweede bestuursrapportage 2022. Afgaande op de voorlopige jaarstukken GR JR 2022 maakt dat er sprake is van een onderschatting van de realisatie GR JR 2024. Als uit de definitieve jaarstukken GR JR 2022 blijkt dat de zorgkosten hoger uitvallen, wordt de begroting GR JR 2024 daarmee bijgesteld. Dit in het kader van realistisch ramen.
- De ontwerp begroting GR JR 2024 is gebaseerd op de voorlopige OVA-tarieven. De GR JR geeft hierbij aan dat het definitief toe te passen indexatiepercentage hoger zal zijn, dit zal eveneens leiden tot een hogere definitieve begroting 2024.
- De financiële gevolgen van het woonplaatsbeginsel zijn nog niet duidelijk, dat geeft een risico. Hiertegenover staat de stelpost woonplaatsbeginsel (zie tabel).
- Eventuele verdere trendmatige groei is niet opgenomen in de ontwerp begroting GR JR 2024. De GR JR benoemt dit als een risico.

Preventie Jeugd

- De middelen voor preventie Jeugd worden structureel met € 200.000 verhoogd vanaf 2024. Deze extra middelen worden ingezet om te zorgen dat we eerder signaleren en dat kinderen daardoor minder of korter gebruik hoeven te maken van gespecialiseerde jeugdhulp. We willen voorkomen dat eenvoudige vragen uitgroeien tot complexe problematiek waarvoor gespecialiseerde jeugdhulp nodig is.
- Inzet op preventie is nodig t.b.v. jeugd en veiligheid, jeugdparticipatie, verbinding jeugd en onderwijs, ondersteuning van ouders in het opvoeden. Het is daardoor noodzakelijk om

voldoende middelen, gepaard gaande met effectieve maatregelen, in te zetten in de lokale jeugdpreventie. Deze zienswijze zien wij terugkomen in diverse lokale beleidsstukken zoals het integraal beleidskader maar ook landelijke akkoorden zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de Hervormingsagenda jeugd.

Jeugd met beperking

Op het budget Jeugd met beperking worden lasten voor maatwerk, subsidies en vervoer geboekt. Het deel voor inkoop kan derhalve vrijvallen.

Huisvesting JOT

Voor de huisvesting van het jeugdondersteuningsteam (JOT) in het gemeentehuis is een overeenkomst gesloten voor de huur van een aantal ruimtes op de A-vleugel. De totale kosten voor deze huur komen in 2023 neer op € 122.991. Dit wordt in 2023 gedekt vanuit het uitvoeringsbudget jeugd. Vanwege de ontwikkelingen rondom de ingang/toegang is voor 2024 een taakstelling opgenomen voor de huisvesting JOT. Echter, in 2024 zal het JOT nog steeds moeten worden gehuisvest, aangezien de overgang naar het nieuwe jeugdteam naar verwachting pas eind 2024 is voltooid. De ingeschatte huurkosten voor 2024 komen neer op € 130.000 (de huidige kosten inclusief indexatie op de huurkosten).

Arbitrage gelden Jeugd

- In de meicirculaire 2022 is incidenteel € 10 miljoen voor extra middelen Jeugd (arbitragegelden) voor 2023 toegekend. Voor 2024 en verder zijn formeel nog geen middelen vanuit het Rijk toegekend. Conform de door de provincie aangegeven wijze hebben wij de jaarlijks aflopende arbitragegelden in onze begroting geraamd. Conform meicirculaire 2022 ging het hierbij voor de jaren 2024 t/m 2026 om een landelijke besparing van 100 miljoen in 2024 en 500 miljoen in 2025 en 2026. Voor 2024 hadden wij in dit kader een taakstelling opgenomen van € 700.000 en in 2025 en 2026 van € 3,5 miljoen.
- Medio april 2023 maakte staatssecretaris Van Ooijen bekend dat hij een principeakkoord heeft gesloten met de VNG over het financiële kader voor de Hervormingsagenda Jeugd. In het principeakkoord tussen Rijk en gemeenten is nu afgesproken:
 - dat de bezuiniging van 89 miljoen euro 'conform uitspraak Commissie van Wijzen' die in 2024 zou ingaan, voor 2024 en 2025 wordt weggestreept (maar in 2026 wel alsnog ingaat);
 - dat de bezuiniging van 107 miljoen euro 'conform uitspraak Commissie van Wijzen' die in 2025 zou ingaan, voor 2025 wordt weggestreept (maar in 2026 wel alsnog ingaat);
 - dat de bezuiniging van 100 miljoen euro uit het coalitieakkoord die in 2024 in zou gaan, voor 2024 wordt weggestreept (maar als onderdeel van de bezuiniging van 511 miljoen euro in 2025 wel alsnog doorgaat).
- Voor nu is in de perspectiefnota meegenomen dat de taakstelling 'Lagere lasten Arbitragegelden Jeugd' in 2024 ad € 700.000 vervalt en dat in afwachting van de meicirculaire 2023 de taakstelling vanaf 2025 als PM wordt opgenomen.
- De financiële gevolgen zullen via de meicirculaire 2023 worden verwerkt. Op dat moment is duidelijk welke inkomsten in het kader van de arbitragegelden Jeugd geraamd kunnen worden en welke lagere lasten als taakstelling nog resteren.
- Landelijk is bepaald dat de rijksoverheid verantwoordelijk is voor het realiseren van deze taakstelling.

Wmo

Hulpmiddelen

In september 2022 was de prognose dat de hulpmiddelen in 2022 binnen begroting zouden blijven en dat het voldoende was om de begroting voor 2023 niet op te hogen ondanks de indexering van de tarieven van de hulpmiddelen met 10,24% (begroting 2023 is geïndexeerd met 3,35%). Echter de realisatie in 2022 viel ruim € 150.000 hoger uit dan verwacht. Dit betekent dat de begroting voor de Wmo hulpmiddelen naar boven moet worden bijgesteld met € 162.000 in 2023 en € 178.000 structureel.

GGD

Op basis van de voorlopige begroting GGD 2024 is de bijdrage voor Nissewaard € 188.365 hoger dan begroot. Dit betreft de bijdrage voor de basistaken en de variabele taken (inspecties kinderopvang).

Hart veilig Nissewaard

Het budget van Hart Veilig Nissewaard van € 10.000 is ontoereikend en dient vanaf 2024 met € 5.000 te worden opgehoogd. De kosten van het contract Hartslagnu bedraagt al € 5.000 en daarnaast kost het ophangen van een AED gemiddeld € 350 tot € 500. Verder is aan de Raad toegezegd het onderhoud/batterij van de AED's ook te gaan subsidiëren. In 2023 worden de extra kosten gedekt vanuit het bedrag wat meegenomen is in de overheveling 2022-2023.

Resterend saldo Wmo invulling taakstelling

De taakstelling voor toezichthouders, kwaliteitsmedewerkers en accountmanagers is structureel ingevuld door verlaging van de uitgaven bij PGB en Open House Wmo. Diverse acties hebben er mede voor gezorgd dat de kosten zijn gedaald en/of binnen begroting zijn gebleven. Dit betreft onder meer project verbetering afschalingsmogelijkheden voorzieningen, verbetering proces beëindiging voorzieningen bij Wlz-indicatie en advisering PGB-aanvragen waardoor minder PGB is verleend. Na invulling van de taakstelling resteert een voordelig saldo wat ten gunste komt van de stelpost SD.

WAMS

Voor de wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS) worden implementatiekosten verwacht. Onzeker is nog wat de bijdrage vanuit het Rijk zal worden (mogelijk pas bij septembercirculaire duidelijkheid). Huidige projectleider wordt gedekt vanuit het ontwikkelbudget SD. Vooralsnog is dit knelpunt als PM opgenomen.

Participatie wet

Uitkeringen BUIG, loonkosten subsidie & beschut werk

- De aantallen uitkeringen, loonkostensubsidies en beschut werkers zijn geactualiseerd op basis van de laatste realisatiecijfers. De aantallen uitkeringen liggen iets lager dan begroot en het aantal loonkostensubsidies en beschut werkers iets hoger dan begroot, waarbij de gemiddelde kosten aan loonkostensubsidie per persoon ook € 1.500 hoger ligt dan begroot. Ook de gemiddelde prijs van de uitkering is aangepast aan de toename van het wettelijk minimumloon met 10,15%. Dit leidt tot extra uitgaven aan uitkeringen en loonkostensubsidies van circa € 3,6 tot € 3,8 miljoen.
- De Participatiewet verplicht gemeenten om beschutte werkplekken aan te bieden. Dat moet tot aan het aantal zijn dat in een ministeriele regeling is vermeld. En daarbinnen tot zover er behoefte aan beschutte werkplekken is. Die behoefte is de optelsom van het aantal positieve adviezen dat het UWV in een gemeente heeft afgegeven. Mochten er meer adviezen zijn, dan kan de gemeente betrokkenen op een wachtlijst plaatsen. Gedurende de periode dat men op de wachtlijst staat dient echter wel andere ondersteuning te worden geboden. Uit

de ervaring van de afgelopen jaren blijkt dat er geen afwijkingen in het aantal adviezen van meer dan 10% zijn geweest. Daarom is in de verordening opgenomen dat het college te allen tijde extra plaatsen mag inzetten tot 10% van het gebruikelijke aantal plaatsen. Op die manier kunnen betrokkenen snel op de meest adequate manier worden geholpen. De (mogelijke) extra kosten bedragen € 45.000 structureel.

Rijksinkomsten BUIG

De inkomsten uit de Gebundelde uitkering (BUIG)⁴ nemen naar verwachting met circa € 3,5 miljoen toe als gevolg van de ophoging van het wettelijk minimumloon met 10,15%, waardoor ook de hoogte van de bijstandsuitkeringen met ruim 10% toenemen. De voorlopige indicatie voor het BUIG budget voor Nissewaard bedraagt € 35.297.000. Eind september wordt het macrobudget definitief vastgesteld.

Voorfinanciering ontwikkelstappen

Vooruitlopend op het meerjaren integrale plan met betrekking tot Werk & Inkomen en VPW wordt € 400.000 gevraagd voor de inspanning om 200 ontwikkelstappen te realiseren voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De verwachting is dat hiervoor budget wordt verkregen vanuit de ESF en EU-REACT. Vooruitlopend op deze middelen betreft dit een voorfinanciering van € 400.000.

Taakstellingen Sociaal Domein

De volgende taakstellingen worden afgeboekt in de PPN 2024:

Af te boeken taakstellingen SD	Bedragen x € 1.000				
	2023	2024	2025	2026	2027
Afbouw SMI	-400	-600	-600	-600	-600
Dagbesteding als algemene voorziening		-200	-200	-200	-200
Toezicht, accountmanagement & kwaliteit	-250	-450	-500	-500	-500
Integrale ingang en toegang		-50			
Hervormingsagenda Jeugd NSW				-800	-800
Lagere lasten Arbitragegelden Jeugd (volgt in meicirc.)		-700	PM	PM	PM
Nader te bepalen			-500	-500	-500
Totaal af te boeken taakstellingen	-650	-2.000	-1.800	-2.600	-2.600

Toelichting

Afbouw Sociaal Medische Indicatie (SMI)

De taakstelling voor Sociaal Medische Indicatie (SMI) Wet Kinderopvang wordt deels ingevuld vanuit de vermindering van de uitgaven voor SMI. De uitgaven voor de Wet Kinderopvang kunnen structureel naar beneden worden bijgesteld vanwege de aangescherpte beleidsregels en strikter vormgeven van de uitvoeringsprocessen. De kosten voor SMI zullen naar verwachting € 400.000 in 2023 gaan bedragen. De taakstelling voor SMI kan ook deels ingevuld worden vanuit het budget peuterspeelzaalwerk. Subsidies die eerst gedekt werden uit het budget peuterspeelzaalwerk kunnen ten laste worden gebracht van het budget Onderwijsachterstandenbeleid, waardoor ruimte ontstaat op het budget peuterspeelzaalwerk. Op het budget peuterspeelzaalwerk resteert een budget van € 263.000.

⁴ Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.

Dagbesteding als algemene voorziening

De taakstelling voor dagbesteding wordt ingevuld doordat de kosten voor dagbesteding structureel met ruim € 200.000 kunnen worden verlaagd op basis van de realisatiecijfers in 2022. Voorstel is om de taakstelling wel op PM te laten staan om duidelijk te maken dat in het nu lopende voorbereidingstraject alsnog inspanning geleverd moet worden om aanvullende besparingen mogelijk te maken.

Toezicht, accountmanagement & kwaliteit

De taakstelling voor toezichthouders, kwaliteitsmedewerkers en accountmanagers is structureel ingevuld door verlaging van de uitgaven bij PGB en Open House Wmo. Diverse acties hebben er mede voor gezorgd dat de kosten zijn gedaald en/of binnen begroting zijn gebleven. Dit betreft onder meer project verbetering afschalingsmogelijkheden voorzieningen, verbetering proces beëindiging voorzieningen bij Wlz-indicatie en advisering PGB-aanvragen waardoor minder PGB is verleend.

Integrale ingang en toegang

Vanuit de structurele besparing op de uitgaven aan PGB en Open House Wmo kan de taakstelling voor 2024 met € 50.000 worden ingevuld. Er resteert een openstaande taakstelling van € 100.000 vanaf 2025.

Hervormingsagenda Jeugd NSW

- M.b.t. de hervormingsagenda Jeugd was vanaf 2026 een structurele taakstelling opgenomen van € 800.000. Deze taakstelling is gebaseerd op de aanbevelingen van de arbitragecommissie Jeugd inzake het uitvoeren van maatregelen, waarbij de landelijke besparingen zijn doorvertaald naar een taakstelling voor Nissewaard. Deze taakstelling bestaat naast de taakstelling lagere lasten jeugd (zie hieronder).
- In de begroting GR JR 2023 en meerjarenraming 2024 - 2026 was een groei opgenomen. Deze groei was ook meegenomen in de meerjarenbegroting van Nissewaard met hier tegenover een taakstelling van € 800.000 vanaf 2026 i.h.k.v. de hervormingsagenda Jeugd. Nu de GR JR bij de begroting 2024 niet langer uitgaat van een groei in de meerjarenraming, is het in dat kader niet reëel om de taakstelling van € 800.000 vanaf 2026 te laten staan. In de perspectiefnota is dan ook meegenomen om in de begroting 2024 Nissewaard en meerjarenraming de bijdrage aan de GR JR gelijk te houden aan de meerjarenbegroting van de GR JR en de taakstelling hervormingsagenda op dit moment te laten vervallen.

Lagere lasten Arbitragegelden Jeugd (volgt in meicirculaire)

- In de meicirculaire 2022 is incidenteel € 10 miljoen voor extra middelen Jeugd (arbitragegelden) voor 2023 toegekend. Voor 2024 en verder zijn formeel nog geen middelen vanuit het Rijk toegekend. Conform de door de provincie aangegeven wijze hebben wij de jaarlijks aflopende arbitragegelden in onze begroting geraamd. Conform meicirculaire 2022 ging het hierbij voor 2024 t/m 2026 om een landelijke besparing van 100 miljoen in 2024 en 500 miljoen in 2025 en 2026. Voor 2024 hadden wij in dit kader een taakstelling opgenomen van € 700.000 en in 2025 en 2026 van € 3,5 miljoen.
- Medio april 2023 maakte staatssecretaris Van Ooijen bekend dat hij een principeakkoord heeft gesloten met de VNG over het financiële kader voor de Hervormingsagenda Jeugd. In het principeakkoord tussen Rijk en gemeenten is nu afgesproken:
 - dat de bezuiniging van 89 miljoen euro 'conform uitspraak Commissie van Wijzen' die in 2024 zou ingaan, voor 2024 en 2025 wordt weggestreept (maar in 2026 wel alsnog ingaat);

- dat de bezuiniging van 107 miljoen euro 'conform uitspraak Commissie van Wijzen' die in 2025 zou ingaan, voor 2025 wordt weggestreept (maar in 2026 wel alsnog ingaat);
 - dat de bezuiniging van 100 miljoen euro uit het coalitieakkoord die in 2024 in zou gaan, voor 2024 wordt weggestreept (maar als onderdeel van de bezuiniging van 511 miljoen euro in 2025 wel alsnog doorgaat).
- Voor nu is in de perspectiefnota meegenomen dat de taakstelling 'Lagere lasten Arbitragegelden Jeugd' in 2024 ad € 700.000 vervalt en dat in afwachting van de meicirculaire 2023 de taakstelling vanaf 2025 als PM wordt opgenomen.
 - De financiële gevolgen zullen via de meicirculaire 2023 worden verwerkt. Op dat moment is duidelijk welke inkomsten in het kader van de arbitragegelden Jeugd geraamd kunnen worden en welke lagere lasten als taakstelling nog resteren.
 - Landelijk is bepaald dat de rijksoverheid verantwoordelijk is voor het realiseren van deze taakstelling.

Nader te bepalen

Voorgesteld wordt om de taakstelling "nader te bepalen" van € 500.000 vanaf 2025 te laten vervallen en om te zetten in een taakstelling verdere uitwerking doelen en inspanningen sociaal domein. In 2025 is er voldoende ruimte op de stelpost om op dit moment geen nadere taakstelling op te nemen met een bedrag. Dat zou immers betekenen dat er nieuwe bezuinigingsvoorstellen opgenomen moeten worden die inwoners in negatieve zin raken, terwijl er anderszins nog een vrij besteedbaar bedrag resteert in het sociaal domein. Vanaf 2026 is de stelpost negatief. Na de meicirculaire is de verwachting dat meer bekend is over de ravijnjaren. Bij de begroting zal dan ook mogelijk een invulling gegeven worden aan deze taakstelling. Op dit moment is de taakstelling PM opgenomen.

6. Bijlage III Overzicht administratieve mutaties 2023 - 2027

Onderstaand wordt een overzicht inclusief bijbehorende toelichting weergegeven van de geïnventariseerde administratieve mutaties voor 2023 – 2027. Deze mutaties zijn budgettair neutraal en slechts financieel technisch van aard.

Bedragen x € 1.000 “-” = nadelig

Nr.	Omschrijving	Lasten/ baten	2023	2024	2025	2026	2027
1.	Duurzaamheid	Baten		167	-596	-583	-609
		Lasten		-167	596	583	609
2.	Gemeenschappelijke regeling VRR	Lasten	940				
		Baten Reserve	-940				
3.	SPUK Informatiepunten Digitale Overheid	Lasten	4	-86	-86	-86	-86
		Baten	4	86	86	86	86
4.	Citymarketing	Baten	8	8	8	8	8
		Lasten	-8	-8	-8	-8	-8
5.	Evenementen	Baten	15	15	15	15	15
		Lasten	-15	-15	-15	-15	-15
6.	Formatie GRJR 1fte	Lasten	-20	-24	-24	-4	
		Lasten	20	24	24	4	
7.	Formatie Wet Inburgering	Lasten	24	24			
		Lasten	-24	-24			
8.	Geluidslawaai	Baten	44				
		Lasten	-44				
9.	Invulling taakstelling	Baten Reserve	92				
		Lasten	-92				
10.	Kwijtschelding hondenbelasting	Baten	25	25	25	25	25
		Lasten	-25	-25	-25	-25	-25
11.	Onderhoud	Baten	368	327			
		Lasten	-368	-327			
		Baten	22	102	-4	-4	-4
		Baten	595				
		Lasten		-160			
		Baten	26	27	27	27	27
		Lasten	-643	31	-23	-23	-23
12.	Project team advies suites4sociale regie	Lasten	40				
		Lasten	-40				
13.	Projectleider SROI 22-23	Lasten	93				
		Lasten	-93				
14.	React-EU Subsidie	Lasten	29	49	20		
		Lasten	-29	-49	-20		
15.	Regionale Energie Strategie (RES)	Baten	-168				
		Lasten	218				

		Lasten	-50				
16.	SD VPW B.V.	Baten	162				
		Lasten	-162				
17.	SD Centrumtaken BW/MO	Lasten	5	12	157	157	157
		Lasten	5	-12	-157	-157	-157
18.	SD Centrumtaken VO	Lasten	5	-148	-210	-210	-210
		Lasten	5	148	210	210	210
19.	SD Minima & schuldhulpverlening	Baten	-6	-6	-6	-6	-6
		Lasten	6	6	6	6	6
20.	SD SDM Spuk lokaal prev. akkoord	Baten	50				
		Lasten	-50				
21.	Spijk IW	Baten	1.248				
		Lasten	-1.248				
22.	Thuiswerkregeling	Baten	-16	-16	-16	-16	-16
		Lasten	16	16	16	16	16
23.	Winterplan	Baten	1.047				
		Lasten	-1.047				
24.	Toewijzing Woo-contactpersonen per eenheid	Lasten	-136	-136	-136	-136	-136
		Lasten	136	136	136	136	136
	Totaal		0	0	0	0	0

Toelichting administratieve mutaties

1. Duurzaamheid

De raming van de rijksbijdrage voor de uitvoeringskosten Klimaatakkoord worden bijgesteld naar de werkelijke bijdrage.

2. Gemeenschappelijke regeling VRR

De lagere kosten hebben betrekking op de afrekening van de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR) van de regeling "Functioneel Leefstijdsontslag" (FLO) over de periode 2018 - 2022. De verwachting was deze afrekening pas in de loop van 2023 zou worden ontvangen. Hiervoor is in de begroting 2023 rekening gehouden met deze uitgaven en deze raming kan nu vrijvallen. Tegenover deze lagere lasten staat dat de onttrekking aan de Algemene reserve komt te vervallen. De afrekening FLO is in de jaarrekening 2022 verwerkt.

3. SPUK Informatiepunten Digitale overheid

Het Rijk heeft aan Nissewaard een specifieke uitkering (SPUK) voor 2023 toegekend ter bekostiging van de realisatie of de instandhouding van de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO). De raming van de hiermee gepaard gaande lasten en baten ad € 86.076 is opgenomen in deze eerste tussenrapportage 2023 (PPN).

4. Citymarketing

Het voorstel is om de eigen bijdragen aan het Woonplatform en de Wooninformatiemarkt van derden te gebruiken om de daaruit voortvloeiende kosten mee te dekken. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging.

5. Evenementen

De verwachting is dat de kosten voor het organiseren van evenementen toenemen. Daarentegen worden ook hogere sponsoropbrengsten verwacht. Het voorstel is om de kosten uit deze hogere opbrengsten te dekken en betreft derhalve budgettair neutraal.

6. Formatie GRJR 1fte

Conform het besluit, om 1 fte adviseur GR JR voor 3 jaar aan te stellen (salariskosten en overhead), wordt de mutatie op de overhead meegenomen in de eerste tussenrapportage 2023 (onderdeel PPN). De mutatie op de overhead betreft namelijk een verschuiving van programma 5 naar programma 6.

7. Formatie Wet Inburgering

Er is besloten tot een tijdelijke formatie-uitbreiding van 1 fte in het kader van de verhoogde taakstelling asiel voor de periode van twee jaar. De mutatie op de overhead wordt nu verwerkt in de perspectiefnota. De mutatie op de overhead betreft namelijk een verschuiving van programma 5 naar programma 6.

8. Geluidslawaai

Voor de sanering geluidslawaai Stationstraat is een subsidie ontvangen.

9. Invulling taakstelling accommodaties

Dit betreft een incidentele invulling van de taakstelling accommodaties.

10. Kwijtschelding hondenbelasting

Dit betreft de in begroting 2023 geraamde middelen voor de kwijtschelding hondenbelasting met dekking uit het armoedebeleid. Deze middelen zijn geraamd op een stelpost "nader in te delen baten" en wordt nu toegevoegd aan het budget kwijtschelding (lasten).

11. Onderhoud

De onderhoudsbudgetten zijn herijkt en het advies is om de ramingen bij te stellen op basis van de uitgevoerde analyse. Uit de analyse is het volgende geconstateerd:

1. Gepland onderhoud 2023 aan diverse gemeentelijke monumenten wordt vanuit efficiency overweging voorgesteld om te combineren met de geplande werkzaamheden in 2024. Dit leidt ertoe dat € 219.000 aan budget wordt doorgeschoven naar 2024.
2. De planmatige onderhoudswerkzaamheden werktuigenbouwkundig locatie stadhuis, verlichting Boekenberg en onderhoud bomen hebben, mede door ontwikkeling van marktomstandigheden, een doorloop hebben in boekjaar 2023.
3. Bij onderhoud aan Rivièrabad zijn er diverse onvoorziene zaken die hersteld moeten worden, met als gevolg dat het budget dient te worden bijgesteld met € 60.000.
4. W-installaties: door een tekort aan grondstoffen hebben we te maken gehad met explosieve prijsstijgingen, dit leidt tot € 81.000 aan meerkosten.

Daarnaast zijn op basis van de meerjaren onderhoudsbegroting de onderhoudsactiviteiten jaar 2024 inzichtelijk gemaakt en de daarmee samenhangende budgetmutaties.

Om de noodzakelijke onderhoudsactiviteiten volledig te budgetteren dient ten behoeve van 2023 en 2024 respectievelijk een bedrag van € 1.732.000 en € 293.000 te worden onttrokken aan de bestemmingsreserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.

12. Project team advies suites4sociale regie

Een deel van de projectkosten voor suites4 sociale regie worden verplaatst van programma 6 (Overhead) naar programma 5.

13. Projectleider SROI 22-23

Dit betreft een correctieboeking. Besloten is de kosten voor 2 jaar projectleider SROI niet vanuit de stelpost Overhead te financieren maar vanuit het Innovatiebudget. Met deze boeking wordt het eerder onttrokken budget weer toegevoegd aan de stelpost Overhead.

14. React-EU Subsidie

Er is besloten tot een tijdelijke formatie-uitbreiding van 0,5 fte adviseur (2 jaar) voor het ondersteunen bij het garanderen van de benodigde kwaliteit voor de REACT-EU subsidie. De gemeente Nissewaard participeert in de REACT-EU subsidieaanvraag van de gemeente Rotterdam, ten behoeve van gemeenten in de arbeidsmarktregio Rotterdam Rijnmond. De mutatie op de overhead wordt nu verwerkt in de perspectiefnota. De mutatie op de overhead betreft namelijk een verschuiving van programma 5 naar programma 6.

15. Regionale Energie Strategie (RES)

Vanuit de bijdrage samenwerking Voorne Putten wordt een bedrag ingezet voor de RES en Klimaatadaptatie.

16. SD VPW B.V.

Op basis van de aantal SE's eind 2022 van 279,28 en de kostprijs van € 33.585 komt de bijdrage aan de BV VPW uit op € 9.379.662. Dit bedrag is € 379.662 hoger dan begroot. Hier staat tegenover dat de bijdrage van de gemeente Voorne aan Zee ook wordt verhoogd met € 162.346. Het verschil ad € 162.346 wordt gedekt uit de stelpost VPW waarmee dit een budgettair neutrale wijziging betreft.

17. SD Centrumtaken BW/MO

Per saldo nemen de lasten van de budgetten beschermd wonen (BW) en maatschappelijke opvang (MO) in 2023 met € 11.517 af. Dit wordt deels verklaard door een structureel voordeel op het budget PGB BW vanaf 2023 ad € 182.355. Wat gelegen is in de afname van het aantal PGB's BW. Vanaf 2023 wordt er € 25.000 t.b.v. de regionale adviesraad begroot. Daarnaast is in 2023 een aanvullend bedrag ad € 145.838 voor maatwerk maatschappelijke opvang nodig. Per saldo geeft dit in 2023 een mutatie op de stelpost BW en MO ad € 11.517. Vanaf 2024 komt een bedrag ad € 157.355 ten gunste van de stelpost BW.

18. SD Centrumtaken VO

De lasten van het budget VO nemen in 2023 per saldo met € 148.197 toe en vanaf 2024 met € 210.012. Dit wordt verklaard doordat er vanaf 2023 een aanvullend bedrag ad € 160.012 voor subsidies wordt begroot. Vanaf 2023 wordt eveneens een bedrag ad € 50.000 voor maatwerk vrouwenopvang begroot. In 2023 is er een mutatie op de kostensoort naar subsidies ad € 61.815. Het bedrag ad € 148.197 komt in 2023 ten laste van de stelpost VO en vanaf 2024 komt er € 210.012 ten laste van de stelpost VO. Het betreft een budget neutrale wijziging.

19. SD ADM minima & schuldhulpverlening

Een deel van de baten op schuldhulpverlening (eigen bijdragen en overige opbrengsten) worden op basis van de realisatie van voorgaande jaren naar beneden bijgesteld. Hier staat tegenover dat een deel van de lasten op minimabeleid per saldo met € 6.000 wordt verlaagd. Het gaat hierbij om bijstellingen op de budgetten bijzondere bijstand beschermingsbewind, collectieve ziektekostenverzekering en de Rotterdamspas.

20. SD SDM Spuk lokaal prev. akkoord

Betreft het ramen van zowel de baten als de lasten van de specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken. In dit kader is voor 2023 een specifieke uitkering toegekend aan Nissewaard van € 50.000.

21. Spijk IW

Vanuit de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) is een Specifieke uitkering impulsaanpak winkelgebieden tweede tranche toegekend voor het project Hoog- laagverbinding Uitstraat Nieuwstraat.

22. Thuiswerkregeling

De terugbetalingen van de thuiswerkplekinrichtingen van medewerkers uitdienst worden niet geboekt als baat, echter in mindering gebracht op de eerder verstrekte vergoeding in de vorm van een creditering. Derhalve is het voorstel om de raming in mindering te brengen op de geraamde lasten. Dit betreft derhalve een budgettaire neutrale wijziging.

23. Winterplan

In het maatregelenpakket energiecrisis (Winterplan) zijn in deelopdracht ! de volgende maatregelen opgenomen:

Maatregelen		Geraamde kosten
Deelopdracht I Maatregelen gericht op beperken impact op de samenleving		
	b. Energietoeslag 2023	PM
2	a. Eenmalige verhoging individuele inkomenstoeslag	€ 140.000
	b. Uitbreiding bereik individuele inkomenstoeslag	pm
3	Uitbreiding Sport en cultuurfonds voor volwassenen	€ 100.000
4	Bijdrage energiekosten maatschappelijke organisaties	€ 300.000
5	Voorlichting regelingen aan werknemers en kandidaten VPW	€ 70.000
6	a. Uitbreiding preventieteam uitvoeringskosten	€ 130.000
	b. Maatwerk – ophoging bijzondere bijstand (plafond)	€ 100.000
7	Actieve communicatie gemeentelijke armoederegelingen	€ 50.000
8	Onderzoek stimuleren gezonde voeding scholen	€ 25.000
9	Maatschappelijke initiatieven	€ 10.000
10	Warm incasseren/coulant invorderen en actief communiceren	€ 0
11	Advies ondernemer/ondersteuningspunt ondernemers	€ 100.000
12	Brandbrief	€ 0
	Restant/onvoorzien	€ 22.000
	Totaal ten laste van reserve Energiecrisis	€ 1.047.000

Met deze wijziging wordt een bedrag ad € 1.047.000 onttrokken aan de reserve Energiecrisis ten gunste van de maatregelen uit het Winterplan.

Aanvullend wordt nog een winstwaarschuwing meegegeven met betrekking gebouwen van bepaalde maatschappelijke partners die veel energie gebruiken en waarvoor de subsidie niet toereikend zal zijn.

24. Toewijzing Woo-contactpersonen per eenheid

Dit betreft de omzetting van middelen vanuit het budget Wet open overheid voor 0,67 fte formatie ondersteuner Woo en 0,91 fte formatie om de personele inzet voor de Woo-contactpersonen per eenheid te borgen voor de afhandeling van Woo-verzoeken.

7. Bijlage IV Reserves en voorzieningen

In de onderstaande tabellen is de stand van de reserves en voorzieningen terug te vinden per 1 januari van het betreffende jaar. De reserve- en voorzieningenmutaties betreffende de bestuurlijke besluiten naar aanleiding van de begroting 2023 – 2026 dan wel via separate besluitvorming (inclusief voorstellen in deze perspectiefnota, zie onderstaand).

Reserves

Bedragen x € 1.000

Per 01-01	2023	2024	2025	2026	2027
Omschrijving					
Algemene reserve	61.704	52.675	52.025	52.025	52.025
Totaal Algemene reserve	61.704	52.675	52.025	52.025	52.025
Annuïteiten	4.379	3.997	3.652	3.307	2.962
Beheer	9.048	8.719	7.939	7.945	7.951
Bereikbaarheid VP	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Centrumtaken MO/VO	31.304	23.635	23.635	23.635	23.635
De Boeg daklozenopvang	188	188	188	188	188
Duurzaamheid	1.121	1.121	701	701	701
Egalisatie milieuheffing	1.361	1.274	1.263	1.251	1.239
Energiecrisis	1.342	275	275	275	275
Flankerend Beleid	999	999	999	999	999
Herstructurering Sterrenkwartier	678	678	678	678	678
Herstructurering wijken	3.000	1.925	1.850	1.775	1.775
Nissewaard 2040	1.169	1.709	1.389	1.069	749
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	2.839	2.407	2.418	2.429	2.440
Onderwijshuisvesting	1.132	2.132	2.132	2.132	2.132
Ontwikkeling KCC	233	153	153	153	153
Parkeerbeleid	492	492	492	492	492
Penta	0	904	904	904	904
Projecten	995	995	995	995	995
Sociaal domein	8.610	7.432	7.291	7.241	7.191
Sportaccommodaties	559	508	458	407	357
Stoep/CKE	23	23	23	23	23
Thuiswerkregeling	545	626	706	786	867
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	1.287	1.261	1.236	1.210	1.185
Verkoopresultaat gemeentelijke gebouwen	630	630	630	630	630
Totaal bestemmingsreserves	76.934	67.083	65.007	64.226	63.520
Totaal reserves	138.638	119.759	117.032	116.251	115.545

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Per 01-01	2023	2024	2025	2026	2027
Omschrijving					
Pensioen APPA	2.622	2.622	2.622	2.622	2.622
Riolering	11.933	11.729	11.510	11.291	11.072
Totaal voorzieningen	14.555	14.351	14.132	13.913	13.694

8. Bijlage V Investeringskredieten

Onderstaand is een overzicht opgenomen van voor 2023 beschikbaar gestelde kredieten, via de Programmabegroting 2023 - 2026 dan wel via separate advisering, en de geplande investeringen voor 2024 en verder. Bij het opstellen van de begroting 2024 – 2027 zal dit overzicht geactualiseerd worden. Daar waar in de onderstaande tabel negatieve bedragen worden vermeld, betreft dit bijdragen/baten in de betreffende investering van een derde.

bedragen x € 1.000

Onderwerp	2023	2024	2025	2026	2027
Accommodaties – diverse					
AV RAADSZAAL			140		
DIVERSE INVESTERINGEN ACCOMODATIES				13.275	
Parkeergarages					
VERV INSTALL PARKEERGAR 3 JR 2023	30				
VERV INSTALL PARKEERGAR 12 JR 2023	73				
MELDKAMER	52				
VERV INSTALL PARKEERGAR 8 JR 2024		22			
VERV INSTALL PARKEERGAR 12 JR 2024		57			
VERV INSTALL PARKEERGAR 10 JR 2024		114			
VERV INSTALL PARK GAR 10JR 2025			112		
VERV INSTALL PARK GAR 5JR 2025			39		
VERV INSTALL PARK GAR 7JR 2025			347		
VERV INSTALL PARK GAR 8JR 2025			19		
VERV INSTALL PARK GAR 10JR 2026				32	
VERV INSTALL PARK GAR 3JR 2026				31	
VERV INSTALL PARK GAR 5JR 2026				18	
VERV INSTALL PARK GAR 7JR 2026				437	
Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs					
NB MY COLLEGE	1.000				
NB SCALA RIETVELDEN/CH. DE FOUCOULD	1.000				
GYMZAAL MY COLLEGE	1.380				
GYMZAAL SCALA/CHARLES	1.380				
NIEUWBOUW DE ELEMENTEN		500			
GYMZAAL DE ELEMENTEN		1.218			
Theater de Stoep					
HORECA & INRICHTING DE STOEP 2023	52				
GELUIDINSTALLATIE DE STOEP 2023	96				
VERLICHTING 2 DE STOEP 2023	123				
VERLICHTING DE STOEP 2021		313			
FOYERINRICHTING DE STOEP 2024		30			
GELUIDINSTALLATIE DE STOEP 2024		157			
HORECA & INRICHTING DE STOEP 2024		71			

Onderwerp	2023	2024	2025	2026	2027
ICT/BEVEILIGING/KASSA DE STOEP 2024		87			
TREKKENWAND DE STOEP 2024		249			
VLOEREN DE STOEP 2024		37			
PRESENTATIEMIDDELEN DE STOEP 2024		47			
Sport – diverse					
TOPLAAG HEKELINGEN VELD 6	5	-24			
KVOS VELD 1	81				
KVOS VELD 1	-12				
KVOS VELD 2	81				
KVOS VELD 2	-12				
SCO'63 VELD 2 RENOVATIE TOPLAAG	49				
SCO'63 VELD 2 RENOVATIE TOPLAAG	-9				
SCO '63 - VELD 3	91				
SCO '63 - VELD 3	-16				
OLYMPIA HANDBAL VELD 1 TOPLAAG	204				
OLYMPIA HANDBAL VELD 1 TOPLAAG	-35				
OLYMPIA HANDBAL VELD 2 TOPLAAG	202				
OLYMPIA HANDBAL VELD 2 TOPLAAG	-35				
SCO'63 VELD 4 RENOVATIE TOPLAAG	87				
SCO'63 VELD 4 RENOVATIE TOPLAAG	-15				
HSV SPIKES VELD 1 REN.TOPLAAG	103				
HSV SPIKES VELD 1 REN.TOPLAAG	-18				
HSV SPIKES VELD 2 REN.TOPLAAG	46				
HSV SPIKES VELD 2 REN.TOPLAAG	-8				
HSV SPIKES VERV BALLENVANGER E.D.	58				
HSV SPIKES VERV BALLENVANGER E.D.	-10				
HSV SPIKES VELD 1 VERV BAROTOP	147				
HSV SPIKES VELD 1 VERV BAROTOP	-26				
HSV SPIKES VELD 2 VERV BAROTOP	141				
HSV SPIKES VELD 2 VERV BAROTOP	-25				
VV HEKELINGEN VLD 5 REN TOPLAAG	-3	105			
VV HEKELINGEN VLD 5 REN TOPLAAG	9	-24			
TOPLAAG HEKELINGEN VELD 6		105			
VV HEKELINGEN VELD 4		138			
VV HEKELINGEN VELD 4		-24			
SC BOTLEK VLD 4 REN TOPLAAG		114			
SC BOTLEK VLD 4 REN TOPLAAG		-20			
VV SPIJKENISSE VLD 6 REN TOPLAAG		124			
VV SPIJKENISSE VLD 6 REN TOPLAAG		-22			
SCOUTS REN TOPLAAG		126			
SCOUTS REN TOPLAAG		-22			
SPARK NIEUWE COATING EN BELIJNING		202			

Onderwerp	2023	2024	2025	2026	2027
SPARK NIEUWE COATING EN BELIJNING		-35			
Verhardingen e.a.					
RAADHUISLAAN	731				
VERVANGING CTK 2020	851				
LIEVEPLAATS EO	558				
AKKERSVOORDE FASE 1	1.641				
WATERLAND FASE 3	1.639				
WATERLAND FASE 4	1.639				
HERINRICHTING DE LEDE	1.300				
AKKERSVOORDE EO FASE 2		1.929			
Beschoeiingen					
PARTICULIERE BESCHOEIINGEN 2023	1.044				
BESCHOEIINGEN 2024		606			
PARTICULIERE BESCHOEIINGEN 2024		209			
Riolering					
VRIJVERVAL RIOLERING 2023	1.303				
VRIJVERVAL RIOLERING 2024		1.330			
Totaal investeringen	16.973	7.719	658	13.793	PM

Mutaties investeringskredieten

Ten aanzien van een aantal kredieten is een bijstelling noodzakelijk dan wel wordt verzocht om het betreffende krediet te verstrekken. Het betreft de onderstaande kredieten. De kapitaallasten van deze bijstellingen zijn reeds meegenomen in deze perspectiefnota.

Bedragen x € 1.000

Krediet	Budget 2023	Reeds gerealiseerd	Verplichting	Prognose 2023	Verschil	I/S	Administratief, Afwijking (I), Knelpunt (S)
Akkersvoorde fase 1	1.641			1.341	300	I	Administratief
Voetbalkooi De Elementen				170	-170	I	Administratief
Vervanging verkeerslichten Hekelingen				130	-130	I	Administratief

Toelichting

Akkersvoorde fase 1

Voor de realisatie van een voetbalkooi in De Elementen is een krediet benodigd van € 170.000. In de begroting is reeds een krediet beschikbaar voor de reconstructie van Akkersvoorde fase 1. Aangezien dit project later in de tijd zal worden uitgevoerd, wordt voorgesteld om hiervan een bedrag van € 170.000 te gebruiken voor de realisatie van de voetbalkooi in De Elementen en een bedrag van € 130.000 voor de vervanging van de verkeerslichtinstallatie Hekelingseweg/Schouw.

Voetbalkooi De Elementen

Voor de realisatie van een voetbalkooi in De Elementen is een krediet benodigd van € 170.000. In de begroting is reeds een krediet beschikbaar voor de reconstructie van Akkersvoorde fase 1. Aangezien

dit project later in de tijd zal worden uitgevoerd, wordt voorgesteld om hiervan een bedrag van € 170.000 te gebruiken voor de realisatie van de voetbalkooi in De Elementen.

Vervanging verkeerslichten Hekelingen

In het meerjareninvesteringsplan is uitgegaan van de aanleg van een rotonde op de Hekelingseweg/Schouw. Dit blijft echter een kruispunt met verkeerslichten. Het krediet voor de rotonde is toegevoegd aan de reconstructie van de rijbaan. Er is echter geen rekening gehouden met de vervanging van de verkeerslichtinstallatie. Voorgesteld wordt een bedrag van € 130.000 van het krediet Akkersvoorde fase 1 hiervoor te gebruiken, omdat dit project pas later in de tijd zal worden uitgevoerd.